BUDIMEX SA

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej
zatwierdzonymi przez Unię Europejską

Indeks do sprawozdania finansowego

Sprawozdanie z sytuacji finansowej ---- 3
Rachunek zysków i strat ---- 5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów ---- 5
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym ---- 6
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych ---- 8
1. Informacje ogólne ---- 10
2. Założenie kontynuacji działalności ---- 10
3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego i oświadczenie o zgodności ---- 10
4. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości ---- 12
5. Ważne oszacowania i założenia ---- 21
6. Działalność zaniechana ---- 23
7. Zarządzanie ryzykiem finansowym ---- 23
8. Zarządzanie kapitałem ---- 26
9. Rzeczowe aktywa trwałe ---- 27
10. Nieruchomości inwestycyjne ---- 29
11. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ---- 30
12. Wartości niematerialne ---- 30
13. Wspólne ustalenia umowne ---- 31
14. Inwestycje w podmiotach zależnych, podmiotach stowarzyszonych oraz pozostałych podmiotach ---- 33
15. Pozostałe aktywa / zobowiązania finansowe ---- 37
16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności ---- 41
17. Zapasy ---- 43
18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty ---- 44
19. Kapitały ---- 44
20. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania ---- 45
21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ---- 47
22. Podatek dochodowy ---- 48
23. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ---- 51
24. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia ---- 52
25. Kontrakty budowlane ---- 53
26. Przychody przyszłych okresów ---- 53
27. Kaucje z tytułu umów o budowę ---- 54
28. Przychody z tytułu umów z klientami ---- 54
29. Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami ---- 55
30. Koszty według rodzaju ---- 56
31. Koszty świadczeń pracowniczych ---- 57
32. Pozostałe przychody i koszty operacyjne ---- 57
33. Przychody i koszty finansowe ---- 58
34. Zysk / (strata) na akcję ---- 58
35. Dywidenda na akcję ---- 58
36. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych ---- 59
37. Płatności w formie akcji ---- 59
38. Transakcje z podmiotami powiązanymi ---- 60
39. Wynagrodzenie kluczowych członków kadry kierowniczej ---- 61
40. Zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia udzielone osobom zarządzającym i nadzorującym ---- 62
41. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne ---- 62
42. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe) ---- 62
43. Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego ---- 63
44. Zdarzenia po dniu bilansowym ---- 63
45. Zobowiązania i należności warunkowe ---- 64
46. Zatrudnienie ---- 64
47. Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Spółki ---- 65

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
AKTYWA TRWAŁE (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	9	169 160	115 521
Nieruchomości inwestycyjne	10	3 178	3 306
Wartości niematerialne	12	28 103	29 937
Inwestycje w podmiotach zależnych	14	690 544	727 827
Inwestycje w podmiotach stowarzyszonych	14	61 246	61 246
Inwestycje w innych podmiotach	14	6 417	6 417
Pozostałe aktywa finansowe	15	75 869	70 384
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	16	21 807	18 124
Kaucje z tytułu umów o budowę	27	79 665	54 685
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	22	322 025	360 149
AKTYWA TRWAŁE (długoterminowe) ogółem		**1 458 014**	**1 447 596**
AKTYWA OBROTOWE (krótkoterminowe)			
Zapasy	17	308 385	242 103
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	16	802 012	638 335
Kaucje z tytułu umów o budowę	27	47 191	46 306
Wycena kontraktów budowlanych	25	552 306	472 740
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		33 081	29 995
Pozostałe aktywa finansowe	15	17 055	295 836
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	1 159 595	1 680 371
AKTYWA OBROTOWE (krótkoterminowe) ogółem		**2 919 625**	**3 405 686**
SUMA AKTYWÓW		**4 377 639**	**4 853 282**

Sprawozdanie z sytuacji finansowej (cd.)

KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA	Nota	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	19	145 848	145 848
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	19	80 199	80 199
Pozostałe kapitały rezerwowe	19	51 356	52 452
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych		7 159	5 682
Zyski / (straty) zatrzymane	19	322 012	449 995
KAPITAŁ WŁASNY ogółem		**606 574**	**734 176**
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	20	88 171	45 885
Kaucje z tytułu umów o budowę	27	213 836	192 314
Rezerwy na zobowiązania długoterminowe i inne obciążenia	24	271 771	219 909
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	23	10 108	7 857
Pozostałe zobowiązania finansowe	15	-	713
Zobowiązania długoterminowe ogółem		**583 886**	**466 678**
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	20	42 082	26 381
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	21	1 641 899	1 579 248
Kaucje z tytułu umów o budowę	27	205 048	207 272
Rezerwy na straty na kontraktach budowlanych	25	159 036	234 876
Wycena kontraktów budowlanych	25	583 918	767 855
Przychody przyszłych okresów	26	378 465	671 844
Rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe i inne obciążenia	24	174 929	157 814
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	23	1 122	985
Pozostałe zobowiązania finansowe	15	680	6 153
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		**3 187 179**	**3 652 428**
ZOBOWIĄZANIA ogółem		**3 771 065**	**4 119 106**
SUMA KAPITAŁU WŁASNEGO I ZOBOWIĄZAŃ		**4 377 639**	**4 853 282**

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	28	6 796 868	5 824 859
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	30	(6 313 733)	(5 148 144)
Zysk brutto ze sprzedaży		**483 135**	**676 715**
Koszty sprzedaży	30	(11 098)	(10 722)
Koszty ogólnego zarządu	30	(206 328)	(194 220)
Pozostałe przychody operacyjne	32	45 168	55 684
Pozostałe koszty operacyjne	32	(49 758)	(23 495)
Zysk z działalności operacyjnej		**261 119**	**503 962**
Przychody finansowe	33	171 457	80 311
Koszty finansowe	33	(35 812)	(36 563)
Zysk brutto		**396 764**	**547 710**
Podatek dochodowy	22	(75 162)	(97 875)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		**321 602**	**449 835**
Zysk netto za okres		**321 602**	**449 835**
Podstawowy i rozwodniony zysk przypadający akcjonariuszom na akcję (w złotych)	34	*12,60*	*17,62*

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zysk netto za okres		**321 602**	**449 835**
Inne całkowite dochody, które:			
Zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:			
Różnice kursowe z wyceny oddziałów zagranicznych		1 477	12
Podatek odroczony dotyczący składników innych całkowitych dochodów		-	-
Nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty:			
Zyski/(straty) aktuarialne	23	(1 353)	(1 912)
Podatek odroczony dotyczący składników innych całkowitych dochodów	22	257	363
Inne całkowite dochody netto		**381**	**(1 537)**
Całkowite dochody za okres		**321 983**	**448 298**

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	Zyski zatrzymane	Razem
Stan na 1 stycznia 2018 roku	**145 848**	**80 199**	**52 452**	**5 682**	**449 995**	**734 176**
Zysk za okres	-	-	-	-	321 602	**321 602**
Inne całkowite dochody	-	-	(1 096)	1 477	-	**381**
Całkowite dochody za okres	**-**	**-**	**(1 096)**	**1 477**	**321 602**	**321 983**
Wypłata dywidendy (nota 35)	-	-	-	-	(449 585)	**(449 585)**
Stan na 31 grudnia 2018 roku	**145 848**	**80 199**	**51 356**	**7 159**	**322 012**	**606 574**

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym (cd.)

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	Zyski zatrzymane	Razem
Stan na 1 stycznia 2017 roku	**145 848**	**80 199**	**54 001**	**5 670**	**382 856**	**668 574**
Zysk za okres	-	-	-	-	449 835	**449 835**
Inne całkowite dochody	-	-	(1 549)	12	-	**(1 537)**
Całkowite dochody za okres	**-**	**-**	**(1 549)**	**12**	**449 835**	**448 298**
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	(382 696)	**(382 696)**
Stan na 31 grudnia 2017 roku	**145 848**	**80 199**	**52 452**	**5 682**	**449 995**	**734 176**

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	2017 roku
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk netto przed opodatkowaniem		**396 764**	**547 710**
Korekty o:			
Amortyzację	30	45 499	34 269
(Zyski) / straty z tytułu różnic kursowych		(576)	553
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		(76 632)	(56 515)
(Zysk) / strata z działalności inwestycyjnej		(79 076)	(6 046)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych	15.1	2 123	(4 437)
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych		70 012	39 975
Inne korekty	36	1 495	798
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym		**359 609**	**556 307**
Zmiana stanu należności i kaucji z tytułu umów o budowę		(193 931)	(194 910)
Zmiana stanu zapasów		(66 282)	(82 605)
Zmiana stanu kaucji z tytułu umów o budowę oraz zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów		82 755	212 115
Zmiana stanu wyceny kontraktów budowlanych oraz rezerwy na straty na kontraktach budowlanych	25	(339 343)	(517 773)
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		(293 379)	263 103
Zmiana stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	18	17 293	(8 033)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		**(433 278)**	**228 204**
Zapłacony podatek dochodowy		(39 867)	(132 881)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		**(473 145)**	**95 323**
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		3 163	986
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(18 791)	(20 253)
Wpływy ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych		-	5 364
Nabycie udziałów w podmiotach powiązanych	14	(7 060)	(3 354)
Sprzedaż udziałów w podmiotach powiązanych	14	120 668	-
Nabycie obligacji emitowanych przez banki	15.3	(238 868)	(665 619)
Wpływy z obligacji emitowanych przez banki	15.3	516 877	387 610
Pożyczki udzielone	15.2	(34 080)	(104 253)
Spłata udzielonych pożyczek	15.2	21 911	46 636
Dywidendy otrzymane	33	72 839	51 686
Odsetki otrzymane	15.2; 15.3	7 083	3 112
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO WYKORZYSTANE W DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		**443 742**	**(298 085)**

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	2017 roku
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Dywidendy wypłacone		(449 585)	(382 696)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(22 431)	(11 705)
Odsetki zapłacone		(2 909)	(1 531)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO WYKORZYSTANE W DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		**(474 925)**	**(395 932)**
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		**(504 328)**	**(598 694)**
Różnice kursowe netto (od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów)		845	(1 078)
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	18	**1 639 774**	**2 239 546**
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	18	**1 136 291**	**1 639 774**

Noty do sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Budimex SA („Spółka", „Emitent") z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Stawki 40, jest spółką akcyjną wpisaną do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod nr KRS 0000001764.

Budimex SA jest jednostką dominującą Grupy Budimex, w której pełni rolę centrum doradczego, zarządzającego i finansowego.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Przedmiotem działalności Spółki są szeroko rozumiane usługi budowlano – montażowe wykonywane w systemie generalnego wykonawstwa w kraju i za granicą oraz w niewielkim zakresie działalność deweloperska, zarządzanie nieruchomościami, działalność handlowa i produkcyjna.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności („PKD" 2007) na dzień 31 grudnia 2018 roku podstawowym przedmiotem działalności Spółki były roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (klasyfikacja wg PKD 42.11.Z). Sektorem, w którym działa Spółka według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie jest budownictwo.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała następujące oddziały:

- Oddział Budownictwa Ogólnego Północ w Poznaniu przy ulicy Wołowskiej 92A,
- Oddział Budownictwa Ogólnego Południe w Krakowie przy ulicy Ujastek 7,
- Oddział Budownictwa Ogólnego Wschód w Warszawie przy ulicy Stawki 40,
- Oddział Budownictwa Komunikacyjnego Północ w Warszawie przy ulicy Stawki 40,
- Oddział Budownictwa Komunikacyjnego Południe w Krakowie przy ulicy Ujastek 7,
- Oddział Budownictwa Komunikacyjnego Zachód we Wrocławiu przy ulicy Mokronoskiej 2,
- Oddział Budownictwa Przemysłowego i Kolejowego w Warszawie przy ulicy Stawki 40,
- Oddział Usług Sprzętowych w Pruszkowie przy ulicy Przejazdowej 24,
- Oddział w Rzeszowie przy ulicy Słowackiego 24,
- Oddział w Poznaniu przy ulicy Wołowskiej 92A,
- Budimex SA Zweigniederlassung Köln, Pferdmengesstr. 5, Köln.

Spółka należy do Grupy Ferrovial, której jednostką dominującą jest Ferrovial SA, z siedzibą w Madrycie, Hiszpania.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki w dniu 21 marca 2019 roku.

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 21 marca 2019 roku.

Zmiany składu Zarządu Spółki zostały ujawnione w sprawozdaniu z działalności Budimex SA za rok 2018.

2. Założenie kontynuacji działalności

Sprawozdanie finansowe Spółki zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Spółki nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Spółkę po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania krótkoterminowe Spółki przewyższają aktywa obrotowe o 267 554 tysiące złotych. Biorąc pod uwagę dobrą sytuację Grupy Budimex w zakresie płynności, której skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazuje nadwyżkę aktywów obrotowych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w wysokości 550 657 tysięcy złotych, Zarząd Spółki nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości.

3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego i oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF") zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE"), obowiązującymi na dzień bilansowy niniejszego sprawozdania finansowego.

Standardy, zmiany do standardów oraz interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2018

W okresie objętym raportem Spółka po raz pierwszy zastosowała MSSF 9 „Instrumenty finansowe". Spółka zdecydowała się zastosować standard bez przekształcania danych porównywalnych i ewentualny wpływ pierwszego zastosowania ująć w saldzie początkowym wyniku z lat ubiegłych.

Według Spółki pierwsza aplikacja MSSF 9 nie miała istotnego wpływu na sprawozdania finansowe sporządzane w latach ubiegłych, dlatego też na dzień 31 grudnia 2018 roku nie została dokonana żadna korekta, która miałaby zostać ujęta w wyniku z lat ubiegłych. Szczegóły nowej polityki w zakresie instrumentów finansowych zostały opisane w nocie 4.12.

Polityka rachunkowości dotycząca instrumentów finansowych (zgodna z MSR 39), stosowana w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2017 roku, została szczegółowo opisana w sprawozdaniu finansowym za rok ubiegły, opublikowanym w dniu 22 marca 2018 roku.

Poza tym w trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2018 roku Spółka zastosowała po raz pierwszy następujące zmiany do standardów oraz interpretację:

- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji" – Klasyfikacja i wycena płatności w formie akcji,
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne" – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych,
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016) - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania corocznych poprawek do MSSF (MSSF 1 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa,
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe".

Powyższe zmiany do standardów oraz interpretacja nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy, zmiany do standardów oraz interpretacja, jakie zostały już opublikowane, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Spółka nie zastosowała następującego standardu, zmian do innych standardów oraz interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 16 „Leasing" (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe" – „Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem" (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017), obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie,
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze" – Zmiana planu, ograniczenie lub rozliczenie (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach" - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność co do ujęcia podatku dochodowego" (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Spółka postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 16. Według bieżących, wstępnych szacunków Spółki, gdyby zdecydowano się zastosować MSSF 16 na dzień 31 grudnia 2018 roku, aktywa i zobowiązania wzrosłyby o 31 100 tysięcy złotych. Tym samym wcześniejsze zastosowanie nie miałoby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe. Zidentyfikowane umowy leasingu operacyjnego dotyczą przede wszystkim samochodów osobowych, powierzchni biurowej, gruntów i maszyn. Spółka zdecydowała się zastosować MSSF 16 od dnia 1 stycznia 2019 roku retrospektywnie, z łącznym efektem pierwszego zastosowania ujętym w dniu pierwszego zastosowania.

Standardy oraz zmiany do standardów przyjęte przez RMSR, ale jeszcze nie zatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów oraz zmian do standardów, które według stanu na dzień sporządzenia sprawozdania nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe" – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych" (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdanie finansowe" i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach" - Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych" oraz MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów" – Definicja materiału (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do Odniesień do Założeń Koncepcyjnych MSSF (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie).

Wyżej wymienione standardy oraz zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Spółkę na dzień bilansowy.

Sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, z wyjątkiem korekty hiperinflacyjnej opisanej w nocie 19 oraz z wyjątkiem niektórych instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości.

Koszt historyczny ustalany jest co do zasady na bazie wartości godziwej dokonanej zapłaty za dobra lub usługi.

Za wartość godziwą uznaje się cenę, którą można uzyskać przy sprzedaży składnika aktywów lub zapłaconą w celu przeniesienia zobowiązania w zwyczajowej transakcji na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku w dniu wyceny i na obecnych warunkach rynkowych, niezależnie od tego, czy cena jest bezpośrednio obserwowalna czy oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. W wycenie do wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania Spółka bierze pod uwagę właściwości danego składnika aktywów lub zobowiązań, jeżeli uczestnicy rynku biorą te cechy pod uwagę przy wycenie aktywów lub zobowiązań na dzień wyceny. Wartość godziwą dla celów wyceny i/lub ujawniania informacji w sprawozdaniu finansowym Spółki ustala się na w/w podstawie, z wyjątkiem transakcji płatności w formie akcji, które są objęte zakresem MSSF 2, transakcji leasingowych, które są objęte zakresem MSR 17 jak i wycen, które mają pewne podobieństwa do wartości godziwej, ale nie są wartościami godziwymi takimi jak cena sprzedaży netto zgodnie z MSR 2 czy wartość użytkowa zgodnie z MSR 36.

Spółka klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań, do których Spółka ma dostęp w dniu wyceny,
- Poziom 2: dane wsadowe inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (pochodne cen),
- Poziom 3: dane wsadowe dla aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (dane źródłowe nieobserwowalne).

4. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego przedstawione zostały poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 roku i później.

4.1 Transakcje i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym Spółki wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym prowadzona jest działalność („waluta funkcjonalna"). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich, która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Spółki, w zaokrągleniu do pełnych tysięcy złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

Transakcje i salda

Transakcje w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

Na każdy dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,

- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe dotyczące aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut są zaliczane odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych. W przypadku pozycji niepieniężnych wycenianych w wartości godziwej, jeśli zyski lub straty z tytułu wyceny do wartości godziwej ujmowane są w kapitale własnym, to różnice kursowe ujmowane są również w kapitale własnym. Z kolei jeśli zyski lub straty z tytułu wyceny do wartości godziwej ujmowane są w rachunku zysków i strat, tak samo ujmuje się różnice kursowe.

Oddziały zagraniczne

Wynik finansowy oraz aktywa, kapitał własny i zobowiązania oddziału zagranicznego Spółki wyrażone w odmiennej walucie funkcjonalnej (w euro) przelicza się na złote polskie w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na dany dzień bilansowy,
- przychody i koszty przelicza się według kursu średniego,
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik pozostałych całkowitych dochodów oraz w wartości skumulowanej w kapitale jako „różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych".

4.2 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, w szacowanym okresie ich użytkowania. Spółka stosuje liniową metodę amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych. Amortyzację rozpoczyna się, gdy dany składnik rzeczowych aktywów trwałych jest dostępny do użytkowania.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych w Spółce kształtują się następująco:

- budynki i budowle 2 – 40 lat
- urządzenia techniczne, maszyny 2 – 14 lat
- środki transportu 3 – 14 lat
- pozostałe środki trwałe 2 – 10 lat

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych, natomiast jako odrębny składnik rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Spółki, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Pozostałe koszty poniesione po początkowym ujęciu, np. koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione, zwyjątkiem istotnych kosztów generalnych przeglądów, które są ujmowane w wartości bilansowej odpowiedniej pozycji rzeczowych aktywów trwałych.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych dokonuje się przynajmniej raz w roku i w razie potrzeby dokonuje ich korekty. W przypadku, gdy wartość bilansowa składnika rzeczowych aktywów trwałych przewyższa jego oszacowaną wartość odzyskiwalną, wartość bilansową spisuje się do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski i straty z tytułu zbycia składnika rzeczowych aktywów trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy, tj. zanim nie są dostępne do użytkowania.

4.3 Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów oraz nieruchomości spełniających kryteria zaklasyfikowania ich jako przeznaczonych do sprzedaży, podlegają amortyzacji metodą liniową oraz są korygowane o odpisy z tytułu utraty wartości.

Okresy użytkowania nieruchomości inwestycyjnych w Spółce kształtują się następująco:

- prawo wieczystego użytkowania gruntów 40 lat
- budynki i budowle 10 – 40 lat

- pozostałe nieruchomości inwestycyjne 2 – 10 lat

4.4 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują wpływ do Spółki korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami oraz można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie ich użytkowania.

Okresy użytkowania dla wartości niematerialnych Spółki kształtują się następująco:

- patenty i licencje 5 – 10 lat
- oprogramowanie 2 – 5 lat

Oszacowany okres ekonomicznej użyteczności i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji na koniec każdego roku obrotowego, a skutki zmian szacunków rozlicza się prospektywnie.

4.5 Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki aktywów trwałych (lub grup do zbycia), jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Wycena składnika aktywów trwałych (lub grup do zbycia) następuje w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Wartość godziwą aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (grup do zbycia) ustala się zgodnie z MSSF 13.

4.6 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są aktywowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono.

Dostosowywanymi składnikami aktywów mogą być w Spółce przede wszystkim rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne oraz wartości niematerialne.

4.7 Leasing

Spółka jest stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje obce środki trwałe do odpłatnego używania lub pobierania pożytków przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu finansowego, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały lub inwestycje, według wartości godziwej przedmiotu leasingu lub w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu amortyzowane są metodą liniową przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres ich użytkowania lub okres leasingu, jeżeli brak jest wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat, z uwzględnieniem zasad opisanych w punkcie 4.6.

Spółka nie występuje w umowach jako leasingodawca.

4.8 Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości składnika bądź grupy aktywów niefinansowych. Jeśli dowody takie istnieją, Spółka ustala szacowaną możliwą do odzyskania wartość składnika aktywów i dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, w kwocie równej różnicy między wartością możliwą do odzyskania i wartością bilansową. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem, uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Dla potrzeb analizy pod kątem oceny utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym możliwym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne). Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

Strata wynikająca z utraty wartości jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub ośrodka generującego przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów generującego przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

4.9 Zaliczki na poczet zakupu aktywów niefinansowych

Zaliczki na poczet zakupu rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, wartości niematerialnych oraz zapasów („Zaliczki przekazane") ujmowane są w ramach należności krótkoterminowych.

4.10 Zapasy

Zapasy rzeczowych składników majątku obrotowego stanowią materiały, towary, produkcja w toku oraz wyroby gotowe. Spółka stosuje następujące zasady kwalifikacji zapasów do poszczególnych kategorii:

- Materiały – elementy składowane w miejscach magazynowania przeznaczone do wykorzystania w procesach produkcyjnych, zwłaszcza do zużycia w działalności budowlanej,
- Produkcja w toku – obejmuje składowane na terenach budów składniki zapasów o ogólnym przeznaczeniu, niskim stopniu przetworzenia, które mogą w prosty sposób oraz bez ponoszenia istotnych kosztów zostać wykorzystane na innych kontraktach lub sprzedane (w przypadku, gdy okażą się niepotrzebne do realizacji danego kontraktu),
- Towary – składniki zapasów nabyte w celu ich odsprzedaży,
- Wyroby gotowe – wyroby własnej produkcji, których proces przerobu został całkowicie zakończony.

Składnikami zapasów nie są elementy składowane na terenach budów o przeznaczeniu specyficznym dla danej budowy, przetworzone we własnym zakresie lub przez podwykonawcę, co do których nie jest pewne, iż w prosty sposób mogą zostać wykorzystane na innych kontraktach lub sprzedane. Takie pozycje odnoszone są bezpośrednio w koszty kontraktu.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości netto możliwej do uzyskania. Wartość netto możliwa do uzyskania jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, pomniejszona o rabaty, opusty, koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Rozchód materiałów wyceniany jest według ceny nabycia, ustalonej jako średnia ważona cen materiałów, rozchód towarów wyceniany jest według ceny nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło – pierwsze wyszło", natomiast rozchód produkcji w toku oraz wyrobów gotowych jest wyceniany według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

4.11 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych pozycja „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty" składa się z gotówki w kasie, depozytów płatnych na żądanie oraz lokat o zapadalności do 12 miesięcy, które są łatwo wymienialne na określoną kwotę środków pieniężnych oraz które są narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

Do środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania Spółka zalicza przede wszystkim środki:

- stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych,
- zgromadzone na rachunkach podzielonej płatności,
- środki na rachunkach powierniczych i bieżących w części należnej partnerom realizującym kontrakt budowlany.

Spółka wykazuje środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, natomiast na potrzeby sprawozdania przepływów pieniężnych stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu pomniejszany jest o środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, a ich zmiana ujmowana jest w ramach przepływów z działalności operacyjnej.

4.12 Instrumenty finansowe

Klasyfikacja i wycena

Aktywem finansowym jest dowolne aktywo, które należy do poniższych kategorii:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty,
- instrumenty kapitałowe innych jednostek,
- umowne prawo do:
    - otrzymywania środków pieniężnych lub innych aktywów finansowych od innej jednostki lub
    - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na warunkach potencjalnie korzystnych dla Spółki,
- kontrakt, który będzie rozliczony lub może być rozliczony we własnych instrumentach jednostki i jest:
    - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek przyjęcia przez Spółkę zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych, lub
    - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych Spółki.

Zobowiązanie finansowe to każde zobowiązanie będące:

- wynikającym z umowy obowiązkiem:
    - wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce; lub
    - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie niekorzystnych warunkach; lub
- kontraktem, który będzie rozliczony lub może być rozliczony we własnych instrumentach kapitałowych Spółki i jest:
    - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek przyjęcia przez Spółkę zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych; lub
    - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych Spółki.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane w momencie, gdy Spółka staje się stroną wiążącej umowy.

Początkowo aktywa finansowe wycenia się według wartości godziwej (w przypadku aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych później według zamortyzowanego kosztu wartość początkowa korygowana jest o koszty transakcyjne).

Należności z tytułu dostaw i usług, które nie zawierają istotnego składnika finansowania (rozumianego zgodnie z MSSF 15) ujmowane są początkowo według ich ceny transakcyjnej.

Klasyfikacja aktywów finansowych opiera się na modelu biznesowym Spółki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz na charakterystyce wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla tego składnika aktywów.

W okresach następnych po początkowym ujęciu aktywa finansowe wycenia się w:

- zamortyzowanym koszcie,
- wartości godziwej przez rachunek innych całkowitych dochodów,
- wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w zamortyzowanym koszcie, jeśli:

- składnik aktywów finansowych utrzymywany jest zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest uzyskanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez rachunek innych całkowitych dochodów, jeśli:

- składnik aktywów finansowych utrzymywany jest zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno uzyskanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto Spółka ma prawo do nieodwołalnego wyznaczenia nieprzeznaczonej do obrotu inwestycji w instrumenty kapitałowe, która na moment początkowego ujęcia została wyznaczona jako wyceniana przez inne całkowite dochody (w przeciwnym wypadku taka inwestycja wyceniana byłaby w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat). Kwot skumulowanych w innych całkowitych dochodach nie można reklasyfikować do rachunku zysków i strat, nawet w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Inwestycja taka jest pozycją niepieniężną. Jeśli pozycja jest denominowana w walucie obcej, różnice kursowe oraz dywidendy otrzymane również ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat we wszystkich pozostałych przypadkach.

Należności z tytułu dostaw i usług dotyczące realizowanych kontraktów budowlanych oraz z tytułu udzielonych zaliczek (niezaliczanych jednak do instrumentów finansowych) klasyfikowane są jako należności krótkoterminowe, gdyż oczekuje się, że zostaną uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki.

Należności z tytułu kaucji gwarancyjnych oraz pożyczki, których termin wymagalności jest krótszy niż 12 miesięcy ujmowane są jako aktywa obrotowe. Długoterminowe należności z tytułu kaucji gwarancyjnych podlegają dyskontowaniu do wartości bieżącej według efektywnych stóp procentowych.

Aktywa wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i dokonano przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych (wycenianych odpowiednio: w zamortyzowanym koszcie, w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub w wartości godziwej przez rachunek innych całkowitych dochodów) ujmowane są w przychodach finansowych.

Wszystkie zobowiązania finansowe klasyfikowane są jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie po początkowym ujęciu, z wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (spełniających definicję przeznaczonych do obrotu) – instrumenty te wycenia się po początkowym ujęciu w wartości godziwej.

Specjalną podkategorią aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu są instrumenty pochodne. Transakcje pochodne zawierane są w celu zabezpieczenia przepływów pieniężnych przed ryzykiem kursowym oraz ryzykiem stóp procentowych.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa instrumentów pochodnych jest szacowana przy użyciu modelu bazującego między innymi na wartości kursów walutowych (średnie kursy NBP) na dzień bilansowy lub różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej.

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych, zabezpieczających wahania kursów walutowych na kontraktach budowlanych denominowanych w walutach obcych oraz zyski i straty na dzień ich rozliczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody (koszty) operacyjne" w ramach działalności operacyjnej.

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych, zabezpieczających wahania stopy procentowej lub kursów walutowych pozycji zaliczanych do działalności finansowej Spółki oraz zyski i straty na dzień ich rozliczenia wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody (koszty) finansowe" w ramach działalności finansowej.

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Budimex SA współpracuje, zarówno w ramach transakcji na rynku pieniężnym, kapitałowym, jak i instrumentów pochodnych z bankami o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego.

Utrata wartości aktywów finansowych

Spółka ujmuje odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Straty kredytowe to różnica między wszystkimi należnymi przepływami pieniężnymi wynikającymi z danej umowy a przepływami faktycznie oczekiwanymi, po uwzględnieniu wszelkich oczekiwanych niedoborów (tj. braku płatności). Jeśli aktywa finansowe objęte odpisem są długoterminowe, odpis na straty kredytowe podlega zdyskontowaniu wg pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy z momentu rozpoznania aktywa).

Wysokość odpisu na oczekiwane straty kredytowe

W przypadku aktywów finansowych objętych zakresem MSSF 15 (czyli należności z tytułu dostaw i usług, kaucji z tytułu umów o budowę, kwot należnych od odbiorców z tytułu umów o budowę oraz należności z tytułu umów koncesyjnych) Spółka wycenia odpis w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

W przypadku aktywów finansowych nieobjętych zakresem MSSF 15 (czyli inwestycji w instrumenty kapitałowe, pożyczek udzielonych oraz pozostałych aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej) straty kredytowe szacuje się dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych, jeśli ryzyko kredytowe związane z danym składnikiem aktywów znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia. Jeśli ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, odpis ujmuje się w wysokości 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

W przypadku aktywów finansowych nieobjętych zakresem MSSF 15, jeśli początkowo Spółka utworzyła odpis w wysokości równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia składnika aktywów, a następnie na kolejny dzień sprawozdawczy stwierdza, że ryzyko kredytowe nie jest już znacząco wyższe, Spółka wycenia odpis w wysokości 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

4.13 Kapitały

Kapitał podstawowy obejmuje akcje zwykłe i jest wykazany według wartości nominalnej (zgodnej ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego) skorygowanej o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej – to kwota równa nadwyżce cen obejmowania akcji Spółki ponad ich wartość nominalną. Została ona skorygowana o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Pozostałe kapitały rezerwowe obejmują kapitał utworzony zgodnie z polskimi wymogami ustawowymi, kapitał utworzony zgodnie ze statutem Spółki powyżej wymagalną ustawową wartość, koszty programu płatności w formie akcji przez Ferrovial SA (nota 39) oraz zyski/(straty) aktuarialne od zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oraz pozostałe.

Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych obejmują efekt przeliczenia pozycji sprawozdania finansowego zagranicznego oddziału Spółki z walut obcych na złote polskie.

4.14 Świadczenia pracownicze

Spółka prowadzi program wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych, w związku z czym tworzy rezerwy na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wypłaty z tytułu powyższego programu odpisywane są w koszty rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w Spółce. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuariusza metodą wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zyski i straty aktuarialne są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach i nie będą podlegać przeniesieniu do rachunku zysków i strat.

Spółka nie tworzy odrębnego funduszu gromadzącego wpłaty na przyszłe świadczenia.

4.15 Płatności w formie akcji

Ferrovial SA, spółka dominująca najwyższego stopnia, prowadzi własny program płatności w formie akcji rozliczany w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy Spółki świadczą usługi zarówno Spółce jak i jej podmiotom zależnym w zamian za instrumenty kapitałowe Ferrovial SA. Zgodnie z MSSF 2 wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie instrumentów kapitałowych Ferrovial SA jest ujmowana w sprawozdaniu finansowym jako koszt oraz drugostronnie jako zwiększenie pozostałych kapitałów rezerwowych lub zobowiązań przez okres, w którym spełniane są warunki nabycia (okres nabywania uprawnień). Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników jest określana w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej w dniu przyznania instrumentów. Warunki nabycia uprawnień, inne niż warunki rynkowe, są uwzględniane poprzez korektę liczby instrumentów kapitałowych wykorzystanych w wycenie całej transakcji tak, aby ostatecznie wartość kosztu świadczonych usług opierała się na liczbie instrumentów kapitałowych, co do których oczekuje się, iż zostaną do nich nabyte uprawnienia.

Na podstawie umowy zawartej z Ferrovial SA w 2014 roku, Budimex SA zobowiązał się pokrywać koszty programu w odniesieniu do transzy instrumentów przyznanych w roku 2014 i latach kolejnych. Tym samym wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników, związana z instrumentami przyznanymi w roku 2014 i latach kolejnych została zaklasyfikowana jako zobowiązania (drugostronnie jako koszt). Wartość godziwa instrumentów przyznanych w latach 2010-2013 została ujęta w pozostałych kapitałach rezerwowych.

4.16 Rezerwy

Spółka tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne. Rezerwę tworzy się gdy:

- na Spółce ciąży obecny obowiązek świadczenia (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zwierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku usług budowlanych Spółka jest zobowiązana do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na koszty napraw gwarancyjnych jest związana z poszczególnymi segmentami budownictwa i wynosi od 0,3% do 1,4% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Koszty przyszłych napraw gwarancyjnych obciążają koszty wytworzenia sprzedanych produktów.

4.17 Ujmowanie przychodów i kosztów

Przychody z umów z klientami są ujmowane, tylko gdy zostały spełnione wszystkie poniższe warunki:

- strony zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- Spółka jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- Spółka jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- umowa ma treść ekonomiczną,
- jest prawdopodobne, że Spółka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Spółka łączy dwie lub więcej umów, które zostały zawarte równocześnie lub niemal równocześnie z tym samym klientem (lub podmiotami powiązanymi z klientem) i ujmuje je jako jedną umowę, jeżeli:

- umowy są negocjowane jako pakiet i dotyczą tego samego celu handlowego lub
- kwota wynagrodzenia należnego w ramach jednej umowy zależy od ceny lub wykonania innej umowy lub
- dobra lub usługi przyrzeczone w umowach są pojedynczymi zobowiązaniami do wykonania świadczenia.

Spółka ujmuje zmianę umowy jako oddzielną umowę, jeśli zakres umowy zwiększa się ze względu na dodanie przyrzeczonych dóbr lub usług, które są uznawane za odrębne oraz jeśli cena określona w umowie zwiększa się o kwotę wynagrodzenia, odzwierciedlającą indywidualne ceny sprzedaży dodatkowych przyrzeczonych dóbr lub usług.

Spółka ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.

W momencie zawarcia umowy Spółka dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług) lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Spółka przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia w miarę jego wykonywania,
- w wyniku wykonania świadczenia powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient,
- w wyniku wykonania świadczenia nie powstaje składnik o alternatywnym zastosowaniu dla Spółki, a przysługuje jej egzekwowalne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Uznaje się, że w przypadku świadczenia przez Spółkę usług budowlanych zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

MSSF 15 wymaga zastosowania jednorodnej metody ujmowania przychodów dla kontraktów i zobowiązań o podobnej charakterystyce. Preferowaną przez Spółkę metodą pomiaru wartości dóbr i usług, które przekazuje się klientom w miarę upływu czasu jest metoda obmiaru wykonywanych prac (metoda oparta na wynikach), tak długo jak podczas wykonania umowy można mierzyć postęp wykonanej pracy.

W związku z powyższym metoda udziału kosztów poniesionych do dnia ustalenia przychodów w całkowitych kosztach świadczenia (metoda oparta na nakładach) jest stosowana tylko w tych przypadkach, w których postępu prac nie można wiarygodnie zmierzyć za pomocą metody opartej na wynikach.

W umowach o świadczenie usług, w których towary i usługi są zasadniczo takie same i są przekazywane na podstawie tego samego wzoru konsumpcji, w taki sposób, że klient korzysta z nich w miarę ich otrzymywania, metoda rozpoznawania przychodów wybrana przez Spółkę opiera się na czasie, który upłynął, podczas gdy koszty są rejestrowane zgodnie z zasadą memoriałową.

Jeżeli nie można racjonalnie zmierzyć wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów, których odzyskania Spółka oczekuje.

Jeśli zobowiązanie do wykonania świadczenia nie jest spełniane w czasie, uznaje się, że Spółka spełnia je w określonym momencie.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37 przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne oraz drugostronnie tworzona jest rezerwa na umowy rodzące obciążenia (rezerwa na straty na kontraktach).

Spółka prezentuje w aktywach, w pozycji „wycena kontraktów budowlanych", wycenę w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych. Nieuregulowane kwoty naliczone i zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy prezentowane są w pozycji „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności", natomiast kwoty zatrzymane przez odbiorców – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę".

Spółka prezentuje w zobowiązaniach, w pozycji „wycena kontraktów budowlanych", wycenę w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody. W pozycji „rezerw na straty na kontraktach budowlanych" ujmowane są rezerwy na straty na kontraktach. Nieuregulowane kwoty należne dostawcom, na które Spółka otrzymała faktury, prezentowane są w pozycji „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania", natomiast kwoty zatrzymane dostawcom – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę".

Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem ujmuje się jako koszt danego okresu sprawozdawczego ze względu na brak pewności ich odzyskania.

Umowy z klientem nie zawierają istotnego elementu finansowania. Udzielane przez inwestora zaliczki w przypadku kontraktów budowlanych konsumowane są przez wydatki dokonywane w pierwszych etapach każdej budowy, tak więc nie występuje długoterminowe finansowanie prowadzonej budowy otrzymaną zaliczką.

Spółka nie ma umów, które zawierałyby wynagrodzenie zmienne.

Otrzymane wynagrodzenia za niedostarczone towary oraz niezakończone usługi (zaliczki) są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są, w odniesieniu do głównej kwoty należnej, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Zgodnie z zasadą memoriału Spółka ujmuje w rachunku zysków i strat wszystkie koszty przypadające na dany okres sprawozdawczy niezależnie od okresu ich faktycznego rozliczenia. Koszty poniesione, a nieodnoszące się do danego okresu są ujmowane w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe czynne (ujęte w linii: „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności"), natomiast koszty nieponiesione, a przypadające na dany okres, stanowią zobowiązania z tytułu kosztów niezafakturowanych (ujęte w linii: „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania").

4.18 Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży

Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży to różnica pomiędzy:

- przychodami ze sprzedaży produkcji podstawowej i innych usług realizowanych w ramach działalności podstawowej Spółki oraz towarów i materiałów, a
- kosztami wytworzenia sprzedanych produktów i usług oraz zakupu sprzedanych towarów i materiałów.

4.19 Zysk / (strata) z działalności operacyjnej

Zysk / (strata) z działalności operacyjnej obejmuje przychody i koszty z działalności operacyjnej bez uwzględnienia kosztów i przychodów finansowych, do których zaliczane są przede wszystkim odsetki, różnice kursowe oraz koszty prowizji i gwarancji bankowych.

4.20 Podatek dochodowy (w tym odroczony podatek dochodowy)

Pozycja „Podatek dochodowy" w rachunku zysków i strat obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych w kraju obliczany jest zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi, natomiast dochody oddziału prowadzącego działalność za granicą podlegają opodatkowaniu według lokalnych przepisów, uwzględniając umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, Spółka tworzy rezerwy i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku

z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia. Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu, jeżeli przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenianie są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie.

Podatek bieżący i odroczony ujmuje się w rachunku zysków i strat, z wyjątkiem przypadków dotyczących pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym. W takiej sytuacji podatek bieżący i odroczony ujmuje się również odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

4.21 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych, wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

4.22 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Spółki jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Spółka określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Spółka stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Spółki do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Spółka odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych, określając najbardziej prawdopodobny scenariusz, będący pojedynczą kwotą spośród możliwych wyników.

4.23 Wspólne ustalenia umowne

Spółka ujmuje udział we wspólnych ustaleniach umownych w zależności od ich klasyfikacji. W przypadku:

- wspólnego działania – (spółki jawne, cywilne – kiedy wspólnicy mają prawo do swojej części aktywów i zobowiązań spółki) – Spółka ujmuje w księgach swoje aktywa oraz swoje zobowiązania (w tym udział w aktywach i zobowiązaniach posiadanych/zaciągniętych wspólnie), oraz swoją część przychodów i kosztów,
- wspólnego przedsięwzięcia (spółki kapitałowe – kiedy wspólnicy/akcjonariusze mają prawo do aktywów netto spółki) – Spółka ujmuje udział metodą praw własności.

5. Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

5.1 Ważne oszacowania księgowe

Zarząd Spółki dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości, które znajdują odzwierciedlenie w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Rzeczywiste wyniki mogą się różnić od tych szacunków. Szacunki dotyczą między innymi utworzonych rezerw, wyceny kontraktów budowlanych, odpisów aktualizujących wartość aktywów, rozliczeń międzyokresowych oraz przyjętych stawek amortyzacyjnych. Istotne założenia przyjęte przy szacowaniu powyższych wartości, poza opisanymi poniżej, zostały zawarte w nocie 4 „Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości”.

Niezafakturowane usługi

Spółka realizuje większość kontraktów budowlanych jako generalny wykonawca, korzystając w szerokim zakresie z usług podwykonawców. Wykonane prace budowlane podlegają zatwierdzeniu przez zlecającego w procesie odbioru robót poprzez podpisanie odpowiedniego protokołu oraz wystawienie faktury. Na każdy dzień bilansowy istnieje znaczna część wykonanych, ale niepotwierdzonych i niezafakturowanych prac przez podwykonawców, które Spółka ujmuje jako koszty kontraktu zgodnie z zasadą memoriałową. Wysokość kosztów z tytułu wykonanych, ale niezafakturowanych prac jest określana przez służby techniczne na podstawie fizycznego obmiaru wykonanych robót i mogłaby się różnić od wartości określonej w formalnym procesie odbioru robót budowlanych.

Rozliczenia podatkowe

W Polsce obowiązują liczne regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego, podatku dochodowego od osób prawnych i składek na ubezpieczenia społeczne. Przepisy dotyczące tych podatków podlegają częstym zmianom, co powoduje występowanie w nich niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, a także pomiędzy organami państwowymi i podatnikami, powodują powstawanie obszarów niepewności oraz konfliktów. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład kontroli celnej czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat. Odpowiednie władze kontrolne uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Istnieje ryzyko, że odpowiednie władze zajmą odmienne niż Spółka stanowisko w zakresie interpretacji przepisów, co mogłoby mieć znaczący wpływ na jej zobowiązania podatkowe.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje wymagają znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, a dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Rezerwy na koszty przyszłych napraw gwarancyjnych

W przypadku usług budowlanych Spółka jest zobowiązana do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na koszty napraw gwarancyjnych jest związana z poszczególnymi segmentami budownictwa i wynosi od 0,3% do 1,4% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach.

Rezerwy na sprawy sporne

Spółka jest stroną postępowań sądowych. Zarząd Spółki dokonuje szczegółowej analizy potencjalnych ryzyk związanych z prowadzonymi sprawami i na tej podstawie podejmuje decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach rachunkowych oraz wysokości rezerwy.

5.2 Ważne osądy przy stosowaniu zasad rachunkowości

Rozpoznawanie przychodów ze sprzedaży oraz strat na kontraktach budowlanych

Zgodnie z opisem zamieszczonym w punkcie 4.17 preferowanym przez Spółkę sposobem pomiaru wartości dóbr i usług, które są przekazywane klientom w miarę upływu czasu jest metoda oparta na wynikach (metoda obmiaru wykonywanych prac). Metoda ta wymaga dokonywania fizycznych pomiarów wykonanych prac budowlanych oraz przyporządkowania cen sprzedaży i kosztów jednostkowych do poszczególnych elementów, wytwarzanych w ramach umowy.

Metoda oparta na nakładach (metoda udziału kosztów poniesionych do dnia ustalenia przychodów w całkowitych kosztach świadczenia) jest stosowana tylko w tych przypadkach, w których postępu prac nie można wiarygodnie zmierzyć za pomocą metody opartej na wynikach. W przypadku tej metody przychody z wykonania kontraktów budowlanych, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach obrotowych – ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania, mierzonego udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi.

Niezależnie od stosowanej metody pomiaru stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia podstawowym elementem umożliwiającym wycenę przychodów ze sprzedaży są budżety poszczególnych kontraktów. Budżety

podlegają dwukrotnie w ciągu roku formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje i są zatwierdzane przez Zarząd. W przypadku zaistnienia zdarzeń pomiędzy oficjalnymi rewizjami budżetu, które w istotny sposób wpływają na wynik kontraktu wartość całkowitych przychodów lub kosztów kontraktu może zostać zaktualizowana wcześniej.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu budowlanego przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37 przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne oraz drugostronnie tworzona jest rezerwa na umowy rodzące obciążenia (rezerwa na straty na kontraktach). Wysokość przewidywanej straty jest również aktualizowana podczas rewizji budżetów i jest najlepszym szacunkiem kosztów, które Spółka będzie musiała ponieść, by ukończyć dany kontrakt budowlany.

6. Działalność zaniechana

W 2018 oraz 2017 roku nie wystąpiła działalność zaniechana w rozumieniu MSSF 5.

7. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka należą:

- leasing finansowy, pożyczki, których celem jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Spółki,
- instrumenty pochodne, do których należą walutowe kontrakty terminowe typu forward oraz opcje walutowe, których celem jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w wyniku zawierania kontraktów budowlanych w walutach obcych.

Spółka w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

W ramach podstawowej działalności operacyjnej Spółka zawiera kontrakty budowlane w walutach obcych oraz umowy z podwykonawcami i dostawcami w walutach. Przyjęta przez Zarząd polityka zarządzania ryzykiem walutowym polega na zabezpieczaniu przyszłych przepływów pieniężnych na tych kontraktach w celu ograniczenia wpływu zmienności kursów walut na wyniki Spółki. Zgodnie z tą polityką Spółka dokonuje zabezpieczania ryzyka walutowego występującego w każdej umowie budowlanej, której wartość płatności (wpływów lub wydatków) w walutach obcych zostanie uznana za istotną. Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się poprzez wykorzystanie instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowych kontraktów terminowych (fx forward) oraz opcji walutowych, lub też, jeżeli jest możliwe, poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z dostawcami lub podwykonawcami w określonej walucie.

Zgodnie z polityką Spółki ekspozycja na ryzyko walutowe jest systematycznie mierzona zarówno dla poszczególnych kontraktów budowlanych (poprzez analizę wpływów i wydatków w walucie obcej w ramach kontraktów zawieranych w walucie obcej oraz poprzez analizę wydatków w walucie obcej w ramach kontraktów zawieranych w walucie krajowej) jak i dla wszystkich kontraktów łącznie. Polityką Zarządu jest zabezpieczenie ekspozycji walutowej netto na poszczególnych kontraktach. Na dzień 31 grudnia 2018 roku ekspozycja Spółki na ryzyko kursowe dotyczące kontraktów budowlanych była zabezpieczona w około 93%. Spółka jest także narażona na ryzyko kursowe z tytułu planowanych przyszłych płatności w walutach obcych, wynikających z zawartych umów dotyczących zakupów środków trwałych, które to płatności nie zostały zabezpieczone przed ryzykiem kursowym. Po uwzględnieniu tych dodatkowych planowanych przyszłych płatności w walutach obcych poziom zabezpieczenia ryzyka kursowego w Spółce wynosił 87%.

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Spółki w zakresie rynków finansowych, zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe", oszacowane zostały na poziomie -10%/+10% na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego netto na racjonalnie możliwe zmiany kursów walutowych przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na aktywa netto jest identyczny).

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31.12.2018	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+10%	-10%
Kontrakty forward:			
– EUR	36 430	(7 201)	7 201
– USD	335	125	(125)
– CZK	114 300	1 898	(1 898)
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	9 857	4 239	(4 239)
– USD	(181)	(68)	68
– GBP	(4)	-	-
– CZK	7	-	-
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		**(1 007)**	**1 007**
Podatek odroczony		191	(191)
Łącznie		**(816)**	**816**

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31.12.2017	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+10%	-10%
Kontrakty forward:			
– EUR	63 417	(2 076)	2 076
– USD	977	308	(308)
– CZK	191 859	3 120	(3 120)
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	12 324	5 140	(5 140)
– USD	(389)	(135)	135
– CZK	22 560	368	(368)
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		**6 725**	**(6 725)**
Podatek odroczony		(1 278)	1 278
Łącznie		**5 447**	**(5 447)**

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez Spółkę z pożyczek i leasingu finansowego. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Spółkę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych. Ryzyko stóp procentowych związane z istniejącym zadłużeniem zostało uznane jako relatywnie niskie z punktu widzenia wpływu na wyniki Spółki. W obecnej chwili zarządzanie tym ryzykiem obejmuje zarówno bieżące monitorowanie sytuacji rynkowej i zadłużenia, jak również ewentualne zabezpieczanie się przed ryzykiem wahań rynkowych stóp procentowych poprzez zawieranie transakcji zamiany stopy procentowej ze zmiennej na stałą.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Spółki w zakresie rynków finansowych, zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe", oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2018 roku na poziomie -0,25/+0,25 punktu procentowego (na dzień 31 grudnia 2017 roku na poziomie -0,5/+0,5 punktu procentowego) dla złotego, na poziomie -0,25/+0,25 punktu procentowego dla euro (na dzień 31 grudnia 2017 roku na tym samym poziomie), dolara amerykańskiego na poziomie -0,5/+0,5 punktu procentowego (na dzień 31 grudnia 2017 roku na poziomie -0,75/+0,75 punktu procentowego), oraz na poziomie -0,5/+0,5 punktu procentowego dla korony czeskiej (na dzień 31 grudnia 2017 roku na tym samym poziomie).

Jednocześnie założono równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych na potrzeby kalkulacji wrażliwości dyskonta na zmiany stóp procentowych.

Poniżej podano wpływ zmiany stóp procentowych na wynik netto i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku.

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31.12.2018	
		+25 pb (PLN)/(EUR) +50 pb (USD)/(CZK)	-25 pb (PLN)(EUR) -50 pb USD)/(CZK)
Pożyczki udzielone (kapitał)	88 465	221	(221)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość godziwa)	1 159 580	2 899	(2 899)
Kredyty bankowe i pożyczki (kapitał)	(9 015)	(23)	23
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (wartość bieżąca)	(121 234)	(303)	303
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		**2 794**	**(2 794)**
Podatek odroczony		(531)	531
Łącznie		**2 263**	**(2 263)**

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31.12.2017	
		+50 pb (PLN)/ (CZK) +25 pb (EUR) +75 pb (USD)	-50 pb (PLN)/(CZK) -25 pb (EUR) -75 pb (USD)
Pożyczki udzielone (kapitał)	75 381	377	(377)
Nabyte obligacje (wartość w cenie nabycia)	278 009	1 390	(1 390)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość godziwa)	1 680 359	8 248	(8 248)
Kredyty bankowe i pożyczki (kapitał)	(8 694)	(22)	22
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (wartość bieżąca)	(63 568)	(318)	318
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		**9 675**	**(9 675)**
Podatek odroczony		(1 838)	1 838
Łącznie		**7 837**	**(7 837)**

W kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych pominięte zostały środki pieniężne w kasie.

Wycena kontraktów forward oraz opcji walutowych nie wykazuje wrażliwości na równoległe zmiany stóp procentowych przy niezmienionych kursach walutowych.

Ryzyko cenowe

Spółka narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, takich jak: wyroby stalowe m.in. pręty zbrojeniowe, szyny i inne wyroby hutnicze, kruszywa i beton, a także materiałów ropopochodnych takich jak: benzyna, olej napędowy, asfalty oraz olej opałowy. Ryzyko cenowe materiałów nabywanych na rynku krajowym ocenia się jako umiarkowane, natomiast ryzyko cenowe związane z materiałami ropopochodnymi oraz wyrobami stalowymi szacuje się jako wysokie. W wyniku zmian cen materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Spółki przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu – najczęściej od 6 – 36 miesięcy, z kolei umowy z podwykonawcami zawierane są w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac. Największe ryzyko zmienności (wzrostu) cen materiałów występuje przy zamówieniach publicznych z uwagi na relatywnie długi proces wyboru generalnego wykonawcy. Dotyczy to okresu od momentu złożenia oferty do momentu wyboru i podpisania umowy przez Spółkę, kiedy nie zawsze można zawierać dalsze zobowiązania i zabezpieczyć ceny.

W celu ograniczenia ryzyka cenowego Spółka na bieżąco monitoruje ceny najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, a podpisywane umowy mają odpowiednio dopasowane parametry, dotyczące między innymi czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy. W ramach Spółki funkcjonuje Biuro Zakupów Centralnych, które bazując na planach robót budowlanych negocjuje ramowe umowy z dostawcami podstawowych materiałów budowlanych.

Ryzyko kredytowe

Spółka współpracuje, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych, z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego. Jednocześnie Spółka stosuje politykę ograniczającą zaangażowanie wobec poszczególnych instytucji finansowych oraz emitentów papierów dłużnych, które są nabywane w ramach lokowania okresowych nadwyżek środków pieniężnych.

Aktywami finansowymi Spółki narażonymi na podwyższone ryzyko kredytowe są należności z tytułu dostaw i usług.

W Spółce funkcjonuje polityka oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego w oparciu o modele ilościowo–jakościowe z wykorzystaniem ogólnodostępnych informacji oraz ratingu zewnętrznych firm ratingowych z szczególnym uwzględnieniem oceny ryzyka kredytowego inwestorów prywatnych zarówno na etapie ofertowym, jak i na bieżąco w okresach miesięcznych w trakcie realizacji kontraktów w oparciu o analizę warunków umów z kontrahentami oraz bieżącą obsługę należności.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych z uwzględnieniem specyfiki każdego kontraktu W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, w przypadku wystąpienia opóźnień w zapłacie, w umowach z inwestorami zawierane są klauzule przewidujące prawo do wstrzymania wykonywania robót, i/lub odstąpienia od kontraktu. Dodatkowo zgodnie z art. 649 Kodeksu Cywilnego wykonawca na każdym etapie prac uprawniony jest do żądania gwarancji zapłaty zarówno za roboty wykonane, jak i pozostające do wykonania do końca realizacji kontraktu.

W Spółce nie istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego, uwzględniając fakt, iż główny odbiorca jest urzędem administracji rządowej. Spółka nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta ani grupy kontrahentów o podobnych cechach. Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych i pochodnych instrumentów finansowych jest ograniczone, ponieważ kontrahentami Spółki są banki o wysokim ratingu kredytowym przyznanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Z wyjątkiem danych przedstawionych w nocie 45, wartość aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przed uwzględnieniem strat, odpowiada maksymalnej ekspozycji Spółki na ryzyko kredytowe bez uwzględniania wartości otrzymanych zabezpieczeń.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczania ryzyka utraty płynności, Spółka utrzymuje odpowiednią ilość środków pieniężnych oraz zbywalnych papierów wartościowych, a także zawiera umowy o linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Spółka wykorzystuje środki własne lub długoterminowe umowy leasingu finansowego, zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów. Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz płynności przez Spółkę.

Struktura zapadalności zobowiązań z tytułu pożyczek i innych zewnętrznych źródeł finansowania przedstawiona została w nocie 20. Struktura zapadalności pozostałych zobowiązań finansowych została przedstawiona w odpowiednich dla nich notach.

Obecna dobra sytuacja finansowa Spółki w zakresie płynności i dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania nie stwarza zagrożeń dla finansowania jej działalności.

8. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej modyfikacje. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje, jak również wypłacić dywidendę. W roku 2018 oraz 2017 nie wprowadzono żadnych zmian do celów i zasad procesów obowiązujących w tym obszarze.

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Spółka wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki oraz inne zewnętrzne źródła finansowania, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, a także inne zobowiązania (z wyłączeniem międzyokresowych rozliczeń kosztów), kaucje z tytułu umów o budowę, wycenę kontraktów budowlanych, rezerwy na straty na kontraktach budowlanych, przychody przyszłych okresów (z wyjątkiem pozostałych rozliczeń międzyokresowych przychodów) oraz zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

	31.12.2018	31.12.2017
Oprocentowane pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	130 253	72 266
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	2 928 998	3 423 776
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(1 159 595)	(1 680 371)
Zadłużenie netto	**1 899 656**	**1 815 671**
Kapitał własny	606 574	734 176
Kapitał i zadłużenie netto	**2 506 230**	**2 549 847**
Wskaźnik dźwigni	**75,80%**	**71,21%**

9. Rzeczowe aktywa trwałe

	- grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	- budynki i budowle	- urządzenia techniczne i maszyny	- środki transportu	- inne rzeczowe aktywa trwałe	- środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1.01.2018	**2 876**	**12 019**	**227 264**	**24 875**	**37 232**	**448**	**304 714**
Zwiększenia:	**-**	**59**	**69 007**	**19 294**	**5 423**	**372**	**94 155**
- zakup (w tym przyjęcie w leasing)	-	59	68 912	19 279	5 159	704	94 113
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	-	90	15	227	(332)	-
- inne	-	-	5	-	37	-	42
Zmniejszenia:	**-**	**(8)**	**(6 938)**	**(1 759)**	**(698)**	**-**	**(9 403)**
- sprzedaż	-	-	(5 322)	(1 729)	(10)	-	(7 061)
- likwidacja	-	(8)	(1 616)	(30)	(688)	-	(2 342)
Wartość brutto na 31.12.2018	**2 876**	**12 070**	**289 333**	**42 410**	**41 957**	**820**	**389 466**
Umorzenie na 1.01.2018	**-**	**(7 391)**	**(142 729)**	**(14 939)**	**(22 457)**	**-**	**(187 516)**
Zmiany za okres:	**-**	**(994)**	**(22 613)**	**(1 902)**	**(5 417)**	**-**	**(30 926)**
- amortyzacja bieżąca	-	(1 002)	(29 507)	(3 662)	(6067)	-	(40 238)
- sprzedaż	-	-	5 304	1 729	10	-	7 043
- likwidacja	-	8	1 594	30	666	-	2 298
- pozostałe	-	-	(4)	1	(26)	-	(29)
Umorzenie na 31.12.2018	**-**	**(8 385)**	**(165 342)**	**(16 841)**	**(27 874)**	**-**	**(218 442)**
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1.01.2018	**(1 677)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(1 677)**
- zwiększenie	-	-	-	(187)	-	-	(187)
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31.12.2018	**(1 677)**	**-**	**-**	**(187)**	**-**	**-**	**(1 864)**
Wartość netto na 1.01.2018	**1 199**	**4 628**	**84 535**	**9 936**	**14 775**	**448**	**115 521**
Wartość netto na 31.12.2018	**1 199**	**3 685**	**123 991**	**25 382**	**14 083**	**820**	**169 160**

	- grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	- budynki i budowle	- urządzenia techniczne i maszyny	- środki transportu	- inne rzeczowe aktywa trwałe	- środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1.01.2017	**2 876**	**11 464**	**186 523**	**20 053**	**31 838**	**8 429**	**261 183**
Zwiększenia:	**-**	**691**	**47 877**	**5 663**	**5 887**	**(7 981)**	**52 137**
- zakup (w tym przyjęcie w leasing)	-	691	41 295	4 028	5 771	352	52 137
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	-	6 582	1 635	116	(8 333)	-
Zmniejszenia:	**-**	**(136)**	**(7 136)**	**(841)**	**(493)**	**-**	**(8 606)**
- sprzedaż	-	(130)	(4 500)	(809)	(50)	-	(5 489)
- likwidacja	-	-	(2 618)	(32)	(377)	-	(3 027)
- inne	-	(6)	(18)	-	(66)	-	(90)
Wartość brutto na 31.12.2017	**2 876**	**12 019**	**227 264**	**24 875**	**37 232**	**448**	**304 714**
Umorzenie na 1.01.2017	**-**	**(6 576)**	**(128 476)**	**(14 012)**	**(17 774)**	**-**	**(166 838)**
Zmiany za okres:	**-**	**(815)**	**(14 253)**	**(927)**	**(4 683)**	**-**	**(20 678)**
- amortyzacja bieżąca	-	(852)	(21 335)	(1 768)	(5 134)	-	(29 089)
- sprzedaż	-	31	4 493	809	50	-	5 383
- likwidacja	-	-	2 577	32	354	-	2 963
- pozostałe	-	6	12	-	47	-	65
Umorzenie na 31.12.2017	**-**	**(7 391)**	**(142 729)**	**(14 939)**	**(22 457)**	**-**	**(187 516)**
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1.01.2017	**(1 677)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(1 677)**
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31.12.2017	**(1 677)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(1 677)**
Wartość netto na 1.01.2017	**1 199**	**4 888**	**58 047**	**6 041**	**14 064**	**8 429**	**92 668**
Wartość netto na 31.12.2017	**1 199**	**4 628**	**84 535**	**9 936**	**14 775**	**448**	**115 521**

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2018	2017
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	38 709	27 844
Koszty ogólnego zarządu	1 450	1 164
Inne koszty	79	81
Ogółem	**40 238**	**29 089**

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie było ustanowionych zabezpieczeń na rzeczowych aktywach trwałych.

W 2018 roku Spółka nie otrzymała żadnych odszkodowań w odniesieniu do tych środków trwałych, które straciły na wartości lub zostały utracone (w 2017 roku: 134 tysiące złotych).

Spółka jako leasingobiorca używa na podstawie umów leasingu finansowego następujące rzeczowe aktywa trwałe:

	31.12.2018		31.12.2017	
	Wartość początkowa – aktywowany leasing finansowy	Wartość bilansowa netto	Wartość początkowa – aktywowany leasing finansowy	Wartość bilansowa netto
Urządzenia techniczne i maszyny	152 510	108 490	91 147	66 926
Środki transportu	23 382	20 149	4 987	3 996
Inne środki trwałe	271	154	271	245
Ogółem	**176 163**	**128 793**	**96 405**	**71 167**

10. Nieruchomości inwestycyjne

	Budynki i budowle	Pozostałe	Ogółem
Wartość na 1.01.2018	**3 159**	**147**	**3 306**
Zwiększenia:	**-**	**-**	**-**
Zmniejszenia:	**(123)**	**(5)**	**(128)**
- amortyzacja bieżąca	(123)	(5)	**(128)**
Wartość na 31.12.2018	**3 036**	**142**	**3 178**

	Budynki i budowle	Pozostałe	Ogółem
Wartość na 1.01.2017	**3 283**	**479**	**3 762**
Zwiększenia:	**-**	**-**	**-**
Zmniejszenia:	**(124)**	**(332)**	**(456)**
- amortyzacja bieżąca	(123)	(11)	**(134)**
- sprzedaż	(1)	(321)	**(322)**
Wartość na 31.12.2017	**3 159**	**147**	**3 306**

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała żadnych obciążeń o charakterze prawnorzeczowym i obligacyjnym ustanowionych na nieruchomościach inwestycyjnych.

Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych za rok 2018 i 2017 została ujęta w rachunku zysków i strat w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie zlecała wycen nieruchomości inwestycyjnych przez niezależnych specjalistów ze względu na niewielkie wahania cen na rynku i tym samym mało prawdopodobną utratę wartości posiadanych nieruchomości inwestycyjnych. Ponadto, w 2017 roku Spółka dokonała transakcji sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych osiągając zysk, co wskazuje na niskie prawdopodobieństwo utraty wartości pozostałych nieruchomości. Pomiar wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych sklasyfikowano na poziomie 2 hierarchii wartości godziwej wg MSSF 13.

W 2018 roku nie nastąpiły przesunięcia między poziomami hierarchii wartości godziwej.

Spółka ujęła w rachunku zysków i strat następujące kwoty przychodów i kosztów związanych nieruchomościami inwestycyjnymi.

	2018	2017
Przychody z opłat czynszowych	756	844
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które przyniosły przychody z opłat czynszowych	128	671
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które nie przyniosły przychodów z opłat czynszowych	-	-

11. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły istotne aktywa trwałe, które Spółka zamierzałaby zbyć w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

12. Wartości niematerialne

	Oprogramowanie komputerowe	Ogółem
Wartość brutto na 1.01.2018	**54 635**	**54 635**
Zwiększenia	**3 304**	**3 304**
- zakup	3 021	3 021
- rozliczenie zaliczek	275	275
- różnice kursowe	8	8
Zmniejszenia	**(95)**	**(95)**
- likwidacja	(95)	(95)
Wartość brutto na 31.12.2018	**57 844**	**57 844**
Umorzenie na 1.01.2018	**(24 698)**	**(24 698)**
Zmiany za okres	(5 043)	(5 043)
- amortyzacja bieżąca	(5 133)	(5 133)
- likwidacja	95	95
- inne	(5)	(5)
Umorzenie na 31.12.2018	**(29 741)**	**(29 741)**
Wartość netto na 1.01.2018	**29 937**	**29 937**
Wartość netto na 31.12.2018	**28 103**	**28 103**

	Oprogramowanie komputerowe	Ogółem
Wartość brutto na 1.01.2017	**53 249**	**53 249**
Zwiększenia	**5 290**	**5 290**
- zakup	3 918	3 918
- rozliczenie zaliczek	1 372	1 372
Zmniejszenia	**(3 904)**	**(3 904)**
- likwidacja	(3 892)	(3 892)
- pozostałe	(12)	(12)
Wartość brutto na 31.12.2017	**54 635**	**54 635**
Umorzenie na 1.01.2017	**(23 542)**	**(23 542)**
Zmiany za okres	(1 156)	(1 156)
- amortyzacja bieżąca	(5 046)	(5 046)
- likwidacja	3 881	3 881
- inne	9	9
Umorzenie na 31.12.2017	**(24 698)**	**(24 698)**
Wartość netto na 1.01.2017	**29 707**	**29 707**
Wartość netto na 31.12.2017	**29 937**	**29 937**

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2018	2017
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	546	658
Koszty ogólnego zarządu	4 547	4 359
Inne koszty	40	29
Ogółem	**5 133**	**5 046**

Spółka nie posiada wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała obciążeń wartości niematerialnych o charakterze prawnorzeczowym i obligacyjnym. W 2018 oraz 2017 roku nie dokonywano odpisów aktualizujących wartości niematerialne.

13. Wspólne ustalenia umowne

13.1. Współkontrolowane podmioty

Dane finansowe Budimex SA na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku zawierają wartości przypadające na Spółkę z tytułu udziału w następujących podmiotach będących pod wspólną kontrolą, które zgodnie z MSSF 11 są traktowane jako wspólne działalnie (udział Spółki we wspólnych ustaleniach umownych jest ujmowany jako wspólne działanie, kiedy Spółka ma prawa do swojej części aktywów i zobowiązań):

- „Rozbudowa pola wzlotów w Porcie Lotniczym im. Fryderyka Chopina – przebudowa i rozbudowa PSS 2, PPS 4, PPS 6 (wraz z DK D1) oraz przebudowa drogi startowej i rozbudowa drogi kołowania" realizowane w ramach spółki Budimex SA - Budimex Budownictwo Sp. z o.o. s.c.; udział Budimex SA w spółce wynosił 99,98% (kontrakt zakończony w 2015 roku),
- „Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Gorzowie Wielkopolskim" realizowane w ramach spółki Budimex SA – Cadagua SA II s.c.; udział Budimex SA w spółce wynosił na dzień 31 grudnia 2018 roku 99,99%, a na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 50% (kontrakt zakończony w 2015 roku),
- „Przebudowa i modernizacja drogi startowej DS.-1, dróg kołowania, drogi patrolowej i drogi p. poż. w Porcie lotniczym im. Fryderyka Chopina w Warszawie", realizowane w ramach spółki Budimex SA - Ferrovial Agroman SA s.c.; udział Budimex SA w spółce wynosił 99,98% (kontrakt zakończony w 2011 roku),
- „Budowa siedziby Operatora Systemu Przesyłowego", realizowane w ramach spółki Budimex SA Sygnity SA Sp.j.; udział Budimex SA w spółce wynosił 67% (kontrakt zakończony w 2009 roku),
- „I faza kontraktu „Projekt i budowa Autostrady A-1 na odcinku Stryków – Pyrzowice" w ramach spółki Budimex SA Ferrovial Agroman SA Sp.j.; udział Budimex SA w przedsięwzięciu wynosił 50%,
- „Budowa nowego bloku energetycznego w Elektrowni Turów" w ramach spółki Budimex SA – Técnicas Reunidas SA – Turów s.c.; udział Budimex SA w przedsięwzięciu wynosił 50%,
- „Modernizacja instalacji ozonowania wstępnego w Zakładzie Północnym MPWiK" w ramach spółki Budimex SA – Cadagua SA III s.c.; udział Budimex SA w przedsięwzięciu wynosił na dzień 31 grudnia 2018 roku 99,99%, a na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 60% (kontrakt zakończony w 2018 roku),
- „Modernizacja Zakładu Północnego - etap II. Modernizacja filtrów pośpiesznych piaskowych" w ramach spółki Budimex SA – Cadagua SA IV s.c.; udział Budimex SA w przedsięwzięciu wynosił na dzień 31 grudnia 2018 roku 99,99%, a na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 60%,
- „Modernizacja Zakładu Północnego - etap II. Modernizacja pompowni I i II stopnia" w ramach spółki Budimex SA – Cadagua SA V s.c.; udział Budimex SA w przedsięwzięciu wynosił na dzień 31 grudnia 2018 roku 99,99%, a na dzień 31 grudnia 2017 roku 60%.

Wyżej wymienione podmioty są pod wspólną kontrolą, ponieważ wymaga jest jednomyślność wszystkich wspólników w sprawach dotyczących ich działalności.

W dniu 3 września 2018 roku roku weszło w życie porozumienie pomiędzy Budimex i Cadagua SA obejmujące m.in. ustalenia dotyczące zmniejszenia udziału Cadagua SA we współkontrolowanych podmiotach tj. Budimex SA Cadagua SA II S.C., Budimex SA Cadagua SA III S.C., Budimex SA Cadagua SA IV; Budimex SA Cadagua SA V S.C. do poziomu 0,1% udziału w każdej ze spółek.

Nie występują przyszłe zobowiązania inwestycyjne dotyczące tych kontraktów.

Ponadto Spółka posiadała udziały w wysokości 50% w spółkach: Budimex SA Energetyka 1 Sp.j., Budimex SA Energetyka 2 Sp.j., Budimex SA Energetyka 3 Sp.j. oraz 95% w spółce Budimex SA Ferrovial Agroman SA 2 s.c., które zostały powołane w celu przygotowania ofert, zawarcia i realizacji kontraktów budowlanych, ale na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego Spółki żadna z nich nie realizowała umowy o usługę budowlaną.

Poniżej zaprezentowane zostały wybrane dane finansowe ujęte w księgach Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku dotyczące kontraktów realizowanych w ramach spółek celowych:

Dane bilansowe:	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Aktywa trwałe	4 780	7 273
Aktywa obrotowe	244 287	222 347
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	206 320	166 192
Zobowiązania warunkowe	158 416	175 503

Rachunek zysków i strat:	**2018**	**2017**
Przychody	266 693	273 413
Koszty	346 570	270 790

13.2. Wspólnie kontrolowana działalność

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka była stroną umów konsorcjum zawartych w celu realizacji kontraktów budowlanych. Przychody i koszty oraz aktywa i zobowiązania związane z realizacją tych kontraktów w części przypadającej na Budimex SA zostały odpowiednio uwzględnione w księgach rachunkowych. Zobowiązania warunkowe związane z opisanymi przedsięwzięciami obejmują gwarancje dobrego wykonania oraz gwarancje zwrotu otrzymanych zaliczek kontraktowych i zostały ujęte w ogólnej kwocie zobowiązań warunkowych przedstawionych w sprawozdaniu finansowym. Nie występują przyszłe zobowiązania inwestycyjne dotyczące tych kontraktów.

Wykaz konsorcjów z udziałem Budimex SA na dzień 31.12.2018:

Nazwa kontraktu	**Udział Spółki w konsorcjum**
Kontynuacja budowy autostrady A4 Rzeszów - Jarosław	52%
Zachodnia Obwodnica Łodzi S14	50%
Droga ekspresowa S5 Korzeńsko - Widawa	49%
Budowa Siedleckiego Ośrodka Onkologii	34%
Przebudowa budynku koszarowego - zmiana	33%
Prace na linii obwodowej w Warszawie	31%
Przebudowa Stadionu Start Lublin	25%
Modernizacja Stacji Kolejowej Olszamowice	15%

Poniżej zaprezentowane zostały wybrane dane finansowe ujęte w księgach Spółki na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku dotyczące kontraktów realizowanych w ramach konsorcjów:

Dane bilansowe:	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Aktywa trwałe	1 238	809
Aktywa obrotowe	143 719	277 890
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	51 924	160 300
Zobowiązania warunkowe	**59 493**	**91 495**

Rachunek zysków i strat:	**2018**	**2017**
Przychody	53 190	122 916
Koszty	56 148	63 908

14. Inwestycje w podmiotach zależnych, podmiotach stowarzyszonych oraz pozostałych podmiotach

	31.12.2018	31.12.2017
Inwestycje w podmiotach zależnych	**690 544**	**727 827**
- udziały lub akcje	690 544	727 827
Inwestycje w podmiotach stowarzyszonych	**61 246**	**61 246**
- udziały lub akcje	61 246	61 246
Inwestycje w podmiotach pozostałych	**6 417**	**6 417**
- udziały lub akcje w pozostałych podmiotach powiązanych	4 292	4 292
- udziały lub akcje w pozostałych podmiotach	2 125	2 125
Ogółem	**758 207**	**795 490**

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i pozostałych podmiotach wykazywane są według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości, z wyjątkiem inwestycji w udziały lub akcje w pozostałych podmiotach niepowiązanych.

Na 31 grudnia 2017 roku akcje i udziały w pozostałych podmiotach niepowiązanych zgodnie z MSR 39 zaklasyfikowane były do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. W związku z pierwszym zastosowaniem MSSF 9, począwszy od 1 stycznia 2018 roku inwestycje te zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W związku z faktem, że nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej tych aktywów (są one nienotowane), przyjęto, że najbardziej wiarygodnym ujęciem jest wartość księgowa. Tym samym sam sposób wyceny tych aktywów nie uległ zmianie.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie występowały żadne obciążenia inwestycji w podmiotach zależnych, stowarzyszonych oraz pozostałych podmiotach o charakterze prawnorzeczowym i obligacyjnym.

Zmiana stanu inwestycji w podmioty zależne, stowarzyszone i pozostałe

Udziały lub akcje	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	**795 490**	**792 136**
Zwiększenia:	**7 060**	**3 354**
- zakup / podwyższenie kapitału / wniesienie wkładu w nowo założone spółki	7 060	3 354
Zmniejszenia:	**(44 343)**	**-**
- zbycie udziałów	(43 661)	-
- odpis aktualizujący (utrata wartości inwestycji)	(682)	-
Ogółem	**758 207**	**795 490**

W trakcie 2018 roku utworzono odpis aktualizujący wartość udziałów w spółce zależnej Budimex Autostrada SA w likwidacji w kwocie 682 tysiące złotych (spółka w sprawozdaniu likwidacyjnym nie wykazała żadnego majątku). Formalna likwidacja spółki zakończyła się w dniu 24 października 2018 roku, kiedy Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki podjęło uchwałę o zakończeniu procesu likwidacji spółki. Sam fakt nie został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym na dzień 31 grudnia 2018, dlatego Budimex SA utworzył odpis w pełnej wysokości inwestycji w tę jednostkę. W roku 2017 Spółka nie dokonywała odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości inwestycji w podmioty zależne, stowarzyszone i pozostałe.

W związku z ogłoszonym przez Budimex SA zamiarem zakupu pozostałych 51% akcji spółki FBSerwis SA oraz niezależną wyceną majątku Grupy FBSerwis przeprowadzoną przez niezależnego rzeczoznawcę nie stwierdzono ryzyka utraty wartości inwestycji wycenianej metodą praw własności w tę spółkę.

Saldo tych odpisów na dzień 31 grudnia 2018 wynosiło 77 058 tysięcy złotych, a na dzień i 31 grudnia 2017 roku wynosiło 76 376 tysięcy złotych.

Zakup udziałów spółek pośrednio zależnych/ podwyższenie kapitału / nowo założone spółki

W kwietniu 2018 roku zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym 2 nowo założone, bezpośrednio zależne od Budimex SA, spółki: Budimex K Sp. z o.o. oraz Budimex L Sp. z o.o. Łączny kapitał zakładowy wniesiony do spółek wyniósł 100 tysięcy złotych.

W lipcu oraz sierpniu 2018 roku Budimex PPP SA, spółka bezpośrednio zależna od Budimex SA, sprzedał do Budimex SA udziały w spółce Budimex C Sp. z o.o., Budimex D Sp. z o.o., Budimex F Sp. z o.o., Budimex H Sp. z o.o., Budimex I Sp. z o.o. oraz Budimex J Sp. z o.o. za łączną kwotę 950 tysięcy złotych. Podatek od czynności cywilno-prawnych wyniósł 10 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku *Inwestycje w podmiotach zależnych* obejmowały wpłaty na podwyższenie kapitału w spółce zależnej Budimex Kolejnictwo SA w kwocie 6 000 tysięcy złotych, które nie zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Sprzedaż udziałów w podmiotach zależnych

W dniu 17 września 2018 roku Budimex SA zawarł z PG Energetyka Sp. z o.o. umowę sprzedaży 5 351 890 akcji spółki Elektromontaż Poznań SA, reprezentujących 98,95% kapitału zakładowego i uprawniających do 98,95% głosów na zgromadzeniu akcjonariuszy spółki. Kupujący zapłacił za sprzedane akcje cenę w wysokości 64 990 tysięcy złotych. Równocześnie tego samego dnia Budimex SA zawarł z Raven 9 Sp. z o.o. umowę sprzedaży 354 224 740 akcji spółki Biuro Inwestycji „Grunwald" SA, reprezentujących 98,95% kapitału zakładowego i uprawniających do 98,95% głosów na zgromadzeniu akcjonariuszy spółki. Kupujący zapłacił za sprzedane akcje cenę w wysokości 43 078 tysięcy złotych. Łączna wartość bilansowa sprzedanych akcji obu spółek wynosiła 40 892 tysiące złotych, a zysk na transakcji wyniósł 67 176 tysięcy złotych.

W dniu 29 października 2018 roku weszła w życie zawarta przez Budimex SA umowa sprzedaży 55 370 udziałów spółki Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o., reprezentujących 49% kapitału zakładowego i uprawniających do 49% głosów na zgromadzeniu wspólników. Cena sprzedaży udziałów wyniosła 12 600 tysięcy złotych. Wartość bilansowa sprzedanych akcji wyniosła 2 769 tysięcy złotych, a zysk na transakcji wyniósł 9 831 tysięcy złotych. Spółka poniosła 16 tysięcy kosztów, pomniejszających zysk ze sprzedaży udziałów.

Udziały w pozostałych podmiotach niepowiązanych

Nazwa jednostki	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów / akcji
Autostrada Wielkopolska SA	Poznań	budowa i zarządzanie autostradami	2 033
Drogowa Trasa Średnicowa SA	Katowice	budownictwo	52
Agencja Rozwoju Regionu Krakowskiego SA	Kraków	usługi	30
Agencja Rozwoju Regionalnego SA	Bielsko-Biała	usługi	6
Megagaz SA	Warszawa	budownictwo	1
Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa	Cieszyn	zarządzanie nieruchomościami	-
Inne	-	-	3
Razem			**2 125**

UDZIAŁY LUB AKCJE W PODMIOTACH POWIĄZANYCH wg stanu na 31 grudnia 2018 roku

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Wartość udziałów/ akcji wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość (razem)	Wartość bilansowa udziałów/ akcji	Procent posiadanego kapitału zakładowego	Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	zależna	717 519	(54 913)	662 606	100,00%	100,00%
Budimex Kolejnictwo SA	Warszawa	budownictwo	zależna	14 001	(5 054)	8 947	100,00%	100,00%
Mostostal Kraków SA	Kraków	produkcja i montaż konstrukcji stalowych	zależna	11 156	-	11 156	100,00%	100,00%
Budimex PPP SA	Warszawa	budownictwo	zależna	1 395	-	1 395	100,00%	100,00%
Budimex Budownictwo Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	1 810	-	1 810	100,00%	100,00%
Budimex Autostrada SA (w likwidacji)	Warszawa	budownictwo	zależna	682	(682)	-	100,00%	100,00%
Budimex Most Wschodni SA	Warszawa	budownictwo	zależna	342	-	342	100,00%	100,00%
Budimex A Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	225	-	225	100,00%	100,00%
Budimex C Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	228	-	228	100,00%	100,00%
Budimex D Sp. z o.o	Warszawa	budownictwo	zależna	227	-	227	100,00%	100,00%
Budimex F Sp. z o.o	Warszawa	budownictwo	zależna	177	-	177	100,00%	100,00%
Budimex H Sp. z o.o	Warszawa	budownictwo	zależna	126	-	126	100,00%	100,00%
Budimex I Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	126	-	126	100,00%	100,00%
Budimex J Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	76	-	76	100,00%	100,00%
Budimex K Sp. z o.o	Warszawa	budownictwo	zależna	50	-	50	100,00%	100,00%
Budimex L Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	50	-	50	100,00%	100,00%
Budimex Bau GmbH	Kolonia	budownictwo	zależna	120	-	120	100,00%	100,00%
MK Logistic Sp. z o.o. (w likwidacji)	Zabrze	usługi transportowe	zależna	26	(26)	-	100,00%	100,00%
Dromex Oil Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	budownictwo	zależna	2 175	(2 175)	-	98,00%	98,00%
Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie parkingiem	zależna	2 883	-	2 883	51,00%	51,00%
Ogółem zależne				**753 394**	**(62 850)**	**690 544**		
FB Serwis SA	Warszawa	gospodarka odpadami komunalnymi	stowarzyszona	61 055	-	61 055	49,00%	49,00%
Promos Sp. z o.o.	Kraków	usługi przemysłowe	stowarzyszona	191	-	191	26,31%	26,31%
Ogółem stowarzyszone				**61 246**	**-**	**61 246**		
Budimex SA Ferrovial Agroman SA s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,98%	99,98%
Budimex SA Budimex Budownictwo Sp. z o.o. s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,98%	99,98%
Budimex SA Cadagua SA II s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,90%	99,90%
Budimex SA Cadagua SA III s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,90%	99,90%
Budimex SA Cadagua SA IV s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,90%	99,90%
Budimex SA Cadagua SA V s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,90%	99,90%
Budimex SA Ferrovial Agroman SA 2 s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	95,00%	95,00%
Budimex SA Sygnity SA Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	67,00%	67,00%
PKZ Budimex GmbH	Kolonia	budownictwo	współzależna	50	(50)	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Ferrovial Agroman S.A. Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex S.A. Tecnicas Reunidas S.A. - Turów s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Energetyka 1 Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Energetyka 2 Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Energetyka 3 Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Ogółem współkontrolowane				**50**	**(50)**	**0**		
Autostrada Południe SA	Warszawa	budowa i eksploatacja autostrad	pozostała powiązana	4 292	-	4 292	5,05%	5,05%
Inversora de Autopistas del Levante S.L.	Madryt	budowa i eksploatacja autostrad	pozostała powiązana	12 404	(12 404)	-	3,16%	3,16%
Ogółem pozostałe powiązane				**16 696**	**(12 404)**	**4 292**		
Ogółem				**831 386**	**(75 304)**	**756 082**		

UDZIAŁY LUB AKCJE W PODMIOTACH POWIĄZANYCH wg stanu na 31 grudnia 2017 roku

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Wartość udziałów/ akcji wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość (razem)	Wartość bilansowa udziałów/ akcji	Procent posiadanego kapitału zakładowego	Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa	dział. deweloperska	zależna	717 519	(54 913)	662 606	100,00%	100,00%
Budimex Kolejnictwo SA	Warszawa	budownictwo	zależna	8 001	(5 054)	2 947	100,00%	100,00%
Mostostal Kraków SA	Kraków	produkcja i montaż konstrukcji stalowych	zależna	11 156	-	11 156	100,00%	100,00%
Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie parkingiem	zależna	5 652	-	5 652	100,00%	100,00%
Budimex PPP SA	Warszawa	budownictwo	zależna	1 395	-	1 395	100,00%	100,00%
Budimex Budownictwo Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	1 810	-	1 810	100,00%	100,00%
Budimex Autostrada SA (w likwidacji)	Warszawa	budownictwo	zależna	682	-	682	100,00%	100,00%
Budimex Most Wschodni SA	Warszawa	budownictwo	zależna	342	-	342	100,00%	100,00%
Budimex A Sp. z o.o.	Warszawa	budownictwo	zależna	225	-	225	100,00%	100,00%
Budimex Bau GmbH	Kolonia	budownictwo	zależna	120	-	120	100,00%	100,00%
MK Logistic Sp. z o.o. (w likwidacji)	Zabrze	usługi transportowe	zależna	26	(26)	-	100,00%	100,00%
Budimex Inwestycje „Grunwald" SA	Poznań	dział. deweloperska	zależna	100	-	100	100,00%	100,00%
Dromex Oil Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	budownictwo	zależna	2 175	(2 175)	-	98,00%	98,00%
Elektromontaż Poznań SA	Poznań	roboty elektroinstalacyjne	zależna	40 792	-	40 792	98,95%	98,95%
Ogółem zależne				**789 995**	**(62 168)**	**727 827**		
FB Serwis SA	Warszawa	gospodarka odpadami komunalnymi	stowarzyszona	61 055	-	61 055	49,00%	49,00%
Promos Sp. z o.o.	Kraków	usługi przemysłowe	stowarzyszona	191	-	191	26,31%	26,31%
Ogółem stowarzyszone				**61 246**	**-**	**61 246**		
Budimex SA Ferrovial Agroman SA s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,98%	99,98%
Budimex SA Budimex Budownictwo Sp. z o.o. s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	99,98%	99,98%
Budimex SA Ferrovial Agroman SA 2 s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	95,00%	95,00%
Budimex SA Sygnity SA Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	67,00%	67,00%
Budimex SA Cadagua SA III s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	60,00%	60,00%
Budimex SA Cadagua SA IV s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	60,00%	60,00%
Budimex SA Cadagua SA V s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	60,00%	60,00%
PKZ Budimex GmbH	Kolonia	budownictwo	współzależna	50	(50)	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Ferrovial Agroman S.A. Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Cadagua SA II s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex S.A. Tecnicas Reunidas S.A. - Turów s.c.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Energetyka 1 Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Energetyka 2 Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Budimex SA Energetyka 3 Sp. j.	Warszawa	budownictwo	współzależna	-	-	-	50,00%	50,00%
Ogółem współkontrolowane				**50**	**(50)**	**0**		
Autostrada Południe SA	Warszawa	budowa i eksploatacja autostrad	pozostała powiązana	4 292	-	4 292	5,05%	5,05%
Inversora de Autopistas del Levante S.L.	Madryt	budowa i eksploatacja autostrad	pozostała powiązana	12 404	(12 404)	-	3,16%	3,16%
Ogółem pozostałe powiązane				**16 696**	**(12 404)**	**4 292**		
Ogółem				**867 987**	**(74 622)**	**793 365**		

15. Pozostałe aktywa / zobowiązania finansowe

		Nota	31.12.2018	31.12.2017
AKTYWA FINANSOWE				
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie (MSSF 9)/ Pożyczki i należności (MSR 39)				
Kaucje z tytułu umów o budowę		27	126 856	100 991
Wycena kontraktów budowlanych		25	552 306	472 740
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności*		16	733 306	575 271
Pozostałe aktywa finansowe (pożyczki udzielone)		15.2	88 469	75 668
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (MSSF 9)/ (MSR 39)				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*poziom 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13*	18	1 159 595	1 680 371
Pozostałe aktywa finansowe (pochodne instrumenty finansowe)	*poziom 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13*	15.1	4 455	11 580
Inwestycje w podmiotach pozostałych *(udziały w pozostałych jednostkach niepowiązanych)*	*poziom 3 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13*	14	2 125	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (MSR 39) *(udziały w jednostkach pozostałych)*		14	-	2 125
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności (MSR 39) – Pozostałe aktywa finansowe (obligacje)		15.3	-	278 972
Stan na koniec okresu			**2 667 112**	**3 197 718**
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie (MSSF 9/ MSR 39)				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania**		21	1 384 995	1 340 108
Kaucje z tytułu umów o budowę		27	418 884	399 586
Kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania		20	130 253	72 266
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (MSSF 9/ MSR 39)				
Pozostałe zobowiązania finansowe (pochodne instrumenty finansowe)	*poziom 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13*	15.1	680	6 866
Stan na koniec okresu			**1 934 812**	**1 818 826**

*z wyłączeniem należności z tytułu rozliczeń międzyokresowych, należności z tytułu podatków, dotacji, ceł i ubezpieczeń oraz z wyłączeniem zaliczek

** kwota obejmuje zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kosztów niezafakturowanych, wynagrodzeń, rozliczenia konsorcjów, rozliczeń międzyokresowych kosztów z tytułu premii i niewykorzystanych urlopów.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomem 1 i Poziomem 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej oraz nie nastąpiły przesunięcia z/do Poziomu 3.

Inwestycje w podmiotach pozostałych, wyceniane na Poziomie 3 są *de facto* wyceniane w koszcie historycznym, ponieważ nie istnieje aktywny rynek dla tych aktywów (patrz nota 14).

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku (wg MSSF 9):

	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS od początkowego ujęcia	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS od początkowego ujęcia	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	10 103	7 038	-	878	**18 019**
Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	1 688	398	-	(2 234)	**(148)**
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	-	(14 649)	-	-	**(14 649)**
Odpis przedawnionych zobowiązań	-	-	-	2 759	**2 759**
Zyski /(straty) z tytułu wyceny	(5 152)	(1 166)	3 029	2 335	**(954)**
Zyski /(straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	5 640	-	(2 968)	-	**2 672**
Ogółem	**12 279**	**(8 379)**	**61**	**3 738**	**7 699**

Za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku (wg MSR 39):

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	-	17 344	3 353	2 482	-	2 025	**25 204**
Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(2 537)	-	(211)	-	2 706	**(42)**
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	-	-	-	1 390	-	-	**1 390**
Zyski /(straty) z tytułu wyceny	-	9 818	-	(2 018)	(5 381)	3 360	**5 779**
Zyski /(straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	-	(1 312)	-	-	(438)	-	**(1 750)**
Ogółem	**-**	**23 313**	**3 353**	**1 643**	**(5 819)**	**8 091**	**30 581**

15.1 Instrumenty pochodne

Spółka zawiera transakcje pochodne w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kursowym. Reguły obowiązujące przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych zawarte są w polityce zarządzania ryzykiem zatwierdzonej przez Zarząd, co zostało szczegółowo opisane w nocie 7.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa instrumentów pochodnych jest szacowana przy użyciu modelu bazującego między innymi na wartości kursów walutowych (średnie kursy NBP) na dzień bilansowy oraz różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowanej i bazowej.

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych oraz zyski i straty ustalone na dzień rozliczenia, zalicza się odpowiednio do pozostałych przychodów lub kosztów operacyjnych okresu sprawozdawczego.

Wartość godziwą oraz zmiany wyceny transakcji zawartych przez Spółkę, otwartych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku przedstawiają poniższe tabele:

	Aktywa finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		Zobowiązania finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	
	31.12.2018	**31.12.2017**	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Walutowe kontrakty terminowe typu FX Forward, w tym:	4 455	11 580	680	6 866
– do 1 roku	*4 455*	*7 030*	*680*	*6 153*
– od 1 do 2 lat	*-*	*4 550*	*-*	*713*
Ogółem	**4 455**	**11 580**	**680**	**6 866**

Łączna nominalna wartość walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 36 430 tysięcy EUR, 335 tysięcy USD oraz 114 300 tysięcy CZK. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała zawartych transakcji opcji walutowych.

Łączna nominalna wartość walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 63 417 tysięcy EUR, 977 tysięcy USD oraz 191 859 tysięcy CZK. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała zawartych transakcji opcji walutowych.

Kursy forward sprzedaży/kupna transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2018 roku zawierały się w przedziale 4,2552-4,7035 EUR/PLN, 3,7712-3,7880 USD/PLN, 0,1661-0,1732 CZK/PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku zawierały się w przedziale 4,2105-4,7035 EUR/PLN, 3,5349-4,0927 USD/PLN, 0,1667-0,1732 CZK/PLN).

Termin pozostały do rozliczenia kontraktów terminowych, zawartych w EUR, otwartych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił od 31 do 346 dni, na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił od 25 do 711 dni.

Termin pozostały do rozliczenia transakcji terminowych, zawartych w USD, otwartych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił od 31 do 150 dni, na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił od 25 do 270 dni.

Termin pozostały do rozliczenia transakcji terminowych, zawartych w CZK, otwartych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił od 31 do 241 dni, na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił od 25 do 606 dni.

Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń.

Na 31 grudnia 2017 roku instrumenty pochodne zakwalifikowane były do kategorii „aktywa/zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat" (zgodnie z MSR 39). Pierwsze zastosowanie MSSF 9 nie spowodowało zmiany ani klasyfikacji aktywów/ zobowiązań, ani ich wyceny.

Zysk / (strata) z pochodnych instrumentów finansowych

Skutki okresowej wyceny i rozliczenia walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward oraz opcji walutowych ujmowane są w ramach działalności operacyjnej.

	2018	**2017**
Zysk / (strata) z wyceny instrumentów pochodnych FX forward i opcji walutowych	(2 123)	4 437
Zysk / (strata) z tytułu realizacji instrumentów pochodnych FX forward i opcji walutowych	2 672	(1 750)
Ogółem zysk / (strata) z instrumentów pochodnych ujęte w działalności operacyjnej (nota 32)	**549**	**2 687**

15.2 Pożyczki udzielone

Pożyczki udzielone – długoterminowe	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	**65 834**	**15 733**
Zwiększenia:	**15 836**	**61 586**
- udzielenie pożyczki	10 780	56 953
- odsetki naliczone	4 141	2 498
- kapitalizacja odsetek	915	2 135
Zmniejszenia:	**(5 801)**	**(11 485)**
- spłata pożyczek	-	-
- spłata odsetek od pożyczek	(3 070)	(157)
- reklasyfikacja do krótkoterminowych	(1 816)	(9 193)
- inne	(915)	(2 135)
Ogółem	**75 869**	**65 834**

Pożyczki udzielone – krótkoterminowe	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	**9 834**	**-**
Zwiększenia:	**25 567**	**57 034**
- udzielenie pożyczki	23 300	47 300
- odsetki naliczone	451	541
- reklasyfikacja z pożyczek długoterminowych	1 816	9 193
Zmniejszenia:	**(22 801)**	**(47 200)**
- spłata pożyczek	(21 911)	(46 636)
- spłata odsetek od pożyczek	(890)	(564)
Ogółem	**12 600**	**9 834**

Na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo długoterminowych pożyczek udzielonych obejmuje:

- pożyczkę udzieloną spółce Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o. (spółka zależna od Budimex SA) na podstawie umowy z dnia 19 grudnia 2012 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki wynosiła 889 tysięcy złotych, natomiast skapitalizowane odsetki 788 tysięcy złotych, a naliczone odsetki 4 tysiące złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2018 roku wynosiło 4,87%, natomiast w 2017 roku 4,85%. Pożyczka została udzielona do dnia 19 grudnia 2032 roku,
- pożyczkę udzieloną spółce zależnej Budimex Bau GmbH na podstawie umowy z dnia 15 stycznia 2015 roku w wysokości 43 tysięcy złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki denominowanej w euro w 2018 i 2017 roku wyniosło 3,00%. Pożyczka została udzielona do dnia 18 stycznia 2020 roku,
- pożyczkę udzieloną spółce FBSerwis SA (spółka stowarzyszona Budimex SA) na podstawie umowy z dnia 4 stycznia 2016 roku, do kwoty 13 720 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki wynosiła 12 103 tysiące złotych, a skapitalizowane odsetki 618 tysięcy złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2018 roku wyniosło 5,72% (w 2017 roku: 5,73%). Pożyczka została udzielona do dnia 4 stycznia 2021 roku.
- pożyczkę udzieloną spółce FBSerwis SA (spółka stowarzyszona Budimex SA) na podstawie umowy z dnia 24 marca 2015 roku, do kwoty 3 969 tysięcy złotych. Wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 294 tysiące złotych, a skapitalizowane odsetki 13 tysięcy złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2018 roku wyniosło 5,72% (w 2017 roku: 5,73%). Pożyczka została udzielona do dnia 24 marca 2020 roku.
- pożyczkę udzieloną spółce FBSerwis SA (spółka stowarzyszona Budimex SA) na podstawie umowy z dnia 30 maja 2017 roku, do kwoty 78 400 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki wynosiła 58 699 tysięcy złotych, a skapitalizowane odsetki 2 418 tysięcy złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2018 roku wyniosło 5,72% (w 2017 roku: 5,73%). Pożyczka została udzielona do dnia 26 maja 2020 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo krótkoterminowych pożyczek udzielonych obejmuje:

- pożyczkę udzieloną spółce zależnej Budimex Nieruchomości SA na podstawie umowy z dnia 18 kwietnia 2017 roku, do kwoty 100 000 tysięcy złotych. Wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 12 600 tysięcy złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2018 roku wyniosło 3,84% (w 2017 roku: 3,86%). Pożyczka została udzielona do dnia 29 czerwca 2019 roku.

Wartość godziwa pożyczek udzielonych odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej.

Na 31 grudnia 2017 roku pożyczki udzielone zakwalifikowane były do kategorii „pożyczki i należności" (zgodnie z MSR 39). W związku z pierwszym zastosowaniem MSSF 9, począwszy od 1 stycznia 2018 roku pożyczki udzielone zostały

zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Sam sposób wyceny tych aktywów nie uległ zmianie.

15.3 Inwestycje w instrumenty dłużne

W trakcie 2017 roku Spółka zakupiła krótkoterminowe nienotowane obligacje polskich banków hipotecznych (posiadających długoterminowy rating inwestycyjny) o łącznej wartości 665 619 tysięcy złotych. Jednocześnie do 31 grudnia 2017 roku emitenci tych obligacji dokonali ich wykupu na kwotę 387 610 tysięcy złotych, płacąc Spółce odsetki w wysokości 2 391 tysięcy złotych. Wartość obligacji posiadanych przez Spółkę na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 278 972 tysiące złotych (w tym: 963 tysiące złotych odsetek naliczonych). Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych wynosiła 2,05% p.a. Przeciętny termin ich zapadalności na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 119 dni.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku obligacje zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe utrzymywane do terminu ich wymagalności (wg MSR 39). W związku z pierwszym zastosowaniem MSSF 9, począwszy od 1 stycznia 2018 roku obligacje wyemitowane przez banki zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Sam sposób wyceny tych aktywów nie uległ zmianie.

Na 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa obligacji zbliżona była do wartości prezentowanej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ były to instrumenty krótkoterminowe.

W 2018 roku Spółka zakupiła kolejne transze krótkoterminowych nienotowanych obligacji polskich banków hipotecznych (posiadających długoterminowy rating inwestycyjny) o łącznej wartości 238 868 tysięcy złotych. W terminie zapadalności banki wykupiły obligacje za kwotę 516 877 tysięcy, wypłacając 3 123 tysiące złotych odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała żadnych obligacji emitowanych przez banki.

16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	31.12.2018	31.12.2017
Rozliczenia międzyokresowe	21 807	18 124
Należności netto ogółem	**21 807**	**18 124**
odpisy aktualizujące wartość należności	-	-
Należności brutto ogółem	**21 807**	**18 124**

Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	31.12.2018	31.12.2017
Należności z tytułu dostaw i usług	721 011	549 318
Zaliczki przekazane	43 242	41 041
Rozliczenia międzyokresowe	25 464	22 023
Pozostałe należności	12 295	25 953
Należności netto ogółem	**802 012**	**638 335**
odpisy aktualizujące wartość należności	127 917	124 503
Należności brutto ogółem	**929 929**	**762 838**

Rozliczenia międzyokresowe	31.12.2018	31.12.2017
Rozliczenia kosztów ubezpieczeń	6 266	5 063
Koszty kontraktów rozliczane w czasie	15 418	12 267
Pozostałe	123	794
Ogółem długoterminowe	**21 807**	**18 124**
Rozliczenia z tytułu ubezpieczeń	13 372	10 872
Koszty kontraktów rozliczane w czasie	6 957	7 244
Pozostałe	5 135	3 907
Ogółem krótkoterminowe	**25 464**	**22 023**

Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, uwzględniając fakt, iż głównym klientem Spółki jest urząd administracji rządowej.

Wartość godziwa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku ani na dzień 31 grudnia 2017 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności	31.12.2018	31.12.2017
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu wg MSR 39	**-**	**127 594**
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu wg MSSF 9	**124 503**	**-**
Zwiększenia:	**16 463**	**2 413**
- wątpliwe i przeterminowane należności (nota 32)	16 078	2 388
- spisanie należności nieobjętych odpisami (nota 32)	73	25
- wycena sald odpisów w oddziałach zagranicznych	312	-
Zmniejszenia:	**(13 049)**	**(5 504)**
- spłata należności przez dłużników (nota 32)	(900)	(2 952)
- spisanie należności objętych odpisami	(12 076)	(2 077)
- należności spisane bez odpisów	(73)	(25)
- wycena sald odpisów w oddziale zagranicznym	-	(450)
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu wg MSR 39	**-**	**124 503**
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu wg MSSF 9	**127 917**	**-**

Począwszy od 2018 roku, po pierwszym zastosowaniu MSSF 9, odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności są wyceniane w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

Do 31 grudnia 2017 roku odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności wyceniane były w oparciu o model poniesionych strat.

Metodologia obliczania odpisów aktualizujących w wysokości oczekiwanych strat kredytowych

Budimex SA analizuje ryzyko kredytowe należności handlowych w podziale na następujące grupy:
1. należności inwestorskie z tytułu sprzedaży podstawowej od inwestorów publicznych
2. należności inwestorskie z tytułu sprzedaży podstawowej od inwestorów prywatnych
3. należności pozostałe od kontrahentów pozostałych z tytułu refaktur materiałowych, refaktur kosztowych, wykonawstwa zastępczego, itp.

Dla powyższych grup należności przeprowadzono analizę portfelową i zastosowano uproszczoną matrycę odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych należności na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności w oparciu o wskaźniki utworzonych odpisów aktualizujących w tych przedziałach, ustalone na podstawie danych historycznych za lata 2014-2018.

1. W analizowanym okresie średnio ponad 75% sprzedaży realizowane było do firm z sektora publicznego, w tym w istotnej części do jednostek skarbu państwa. Biorąc pod uwagę, że Spółka nie zakłada istotnej zmiany w realizowanej strukturze sprzedaży, a poziom odpisów na należności przeterminowane wobec tych podmiotów wyniósł ok. 0,1%, ryzyko kredytowe tego portfela oceniane jest więc jako nieistotne. Odpis aktualizujący w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia tych aktywów na 31 grudnia 2018 roku wyniósł 30 tysięcy złotych.

Pozostała część portfela dotyczy należności od inwestorów prywatnych oraz należności od kontrahentów pozostałych:
2. Należności od inwestorów prywatnych są obarczone ryzykiem kredytowym w najwyższym stopniu. Jednakże prowadzona przez Budimex SA polityka prewencyjna kontroli ryzyka kredytowego minimalizuje poziom należności zagrożonych również w tej części portfela. Średnia z ostatnich 5 lat wskazuje, że poziom tych odpisów wyniósł ok. 0,2% należności tego portfela.

3. Należności od kontrahentów pozostałych obciążone są ryzykiem podwyższonym, ale ze względu na ich marginalny udział w należnościach ogółem (ok. 5%, udział w sprzedaży ok. 1%) oraz przyjętą przez Spółkę politykę ich wyceny i aktualizacji w momencie ich powstania w oparciu o przewidywane przepływy oraz posiadane zabezpieczenia (gwarancje, kaucje do potrącenia), nie wywierają również istotnego wpływu na wycenę ryzyka w przyszłości. Odpis aktualizujący w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia tych aktywów na 31 grudnia 2018 roku wyniósł 604 tysiące złotych.

Łączny odpis aktualizujący w wysokości oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 798 tysięcy złotych.

Metodologia obliczania odpisów aktualizujących dla należności, których ryzyko kredytowe znacznie wzrosło

Uwzględniając specyfikę kontraktów budowlanych oraz wysokość należności spisanych, na które wcześniej zostały dokonane odpisy aktualizujące, za należności zagrożone Budimex SA uznaje należności przeterminowane powyżej 180 dni lub należności od kontrahentów zagrożonych upadłością. Wówczas niezależnie od terminów wymagalności i niezależnie od szacunku ryzyka przyszłego, Spółka tworzy na te należności 100% odpisów aktualizujących w oparciu o comiesięczną analizę należności przeterminowanych od poszczególnych kontrahentów.

Koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności analizuje się dla całego życia tych aktywów uwzględniając, że aktualizacja wartości nie oznacza podjęcia decyzji o zaprzestaniu windykacji należności, a jedynie świadczy o ostrożnym podejściu do wyceny aktywów finansowych.

Należności, które nie zostały objęte odpisem aktualizującym i nie są przeterminowane, nie wykazują wysokiego ryzyka kredytowego.

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Należności z tytułu dostaw i usług o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:		
- do 1 miesiąca	420 623	344 720
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	146 932	83 838
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 210	366
- powyżej 6 miesięcy do 1 roku	13 177	7 128
- powyżej 1 roku	-	13 922
- należności przeterminowane	232 193	190 718
Należności z tytułu dostaw i usług, brutto	**815 135**	**640 692**
Odpisy aktualizujące wartość należności	94 124	91 374
Należności z tytułu dostaw i usług, netto	**721 011**	**549 318**

17. Zapasy

	31.12.2018	31.12.2017
Materiały	295 885	234 441
Półprodukty i produkty w toku	12 500	7 662
Wartość netto zapasów na koniec okresu	**308 385**	**242 103**
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	3 287	2 425
Wartość brutto zapasów na koniec okresu	**311 672**	**244 528**

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	2018	2017
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na początek okresu	**2 425**	**2 493**
Dokonane w pozostałe koszty operacyjne (nota 32)	862	-
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 32)	-	(68)
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	**3 287**	**2 425**

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie występowały żadne obciążenia zapasów o charakterze prawnorzeczowym i obligacyjnym. Spółka nie posiadała również odsetek skapitalizowanych w zapasach.

Oczekiwany okres wykorzystania całości zapasów na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie przekracza 12 miesięcy.

18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne w kasie	15	12
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	1 159 330	1 679 296
– rachunki bieżące	67 157	77 080
– depozyty overnight (jednodniowe)	288 023	88 325
– inne depozyty	804 150	1 513 891
Inne środki pieniężne	250	1 063
Środki pieniężne, ogółem	**1 159 595**	**1 680 371**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty o ograniczonej możliwości dysponowania	(23 304)	(40 597)
Środki pieniężne dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych	**1 136 291**	**1 639 774**

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej możliwości dysponowania stanowią głównie: środki pieniężne konsorcjów w części przypadającej na współkonsorcjantów, środki pieniężne utrzymywane na rachunkach VAT w ramach podzielonej płatności (split payment).

Krótkoterminowe lokaty bankowe oraz inwestycje o wysokim stopniu płynności zaliczane do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów to przede wszystkim: lokaty typu „overnight" oraz krótkoterminowe depozyty o okresie zapadalności od 2 do 365 dni, o średniej efektywnej stopie procentowej wynoszącej na dzień 31 grudnia 2018 roku 1,39% p.a. dla depozytów w PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku 1,55% p.a. dla depozytów w PLN). Przeciętny termin zapadalności tych depozytów wynosi 25 dni (31 grudnia 2017 roku: 49 dni).

W 2018 roku Spółka przejęła środki pieniężne w wysokości 4 014 tysięcy złotych w wyniku realizacji gwarancji (w 2017 roku: 8 395 tysięcy złotych).

19. Kapitały

Kapitał akcyjny Spółki składa się z 25 530 098 akcji o łącznej wartości 127 650 tysięcy złotych. Struktura kapitału zakładowego Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej
A	zwykłe/ imienne	Brak	Brak	2 250	11
A	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 997 750	14 989
B	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 000
C	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 900 285	9 502
D	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 725 072	8 625
E	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 000
F	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	5 312 678	26 563
G	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 217 549	11 088
H	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 448 554	7 243
I	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	186 250	931
K	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 484 693	7 423
L	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	4 255 017	21 275
Ogółem				**25 530 098**	**127 650**

Liczba akcji składających się na zatwierdzony kapitał jest równa liczbie akcji wyemitowanych. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 5 złotych. Spółka nie posiada akcji własnych. Żadne akcje nie zostały zarezerwowane dla potrzeb emisji z tytułu realizacji opcji i umów sprzedaży.

Na dzień przejścia na MSSF Spółka skorygowała wartość kapitału zakładowego oraz nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej za okres, w którym gospodarka polska należała do hiperinflacyjnych. Skutki przeliczenia oraz uzgodnienie wartości wykazanych w księgach oraz dokumentach korporacyjnych Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku do wartości wykazanych w sprawozdaniu finansowym ujęte zostały w poniższej tabeli:

	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał zakładowy	**127 650**	**127 650**
Przeliczenie kapitałów w związku z hiperinflacją	18 198	18 198
Wartość wykazana w sprawozdaniu finansowym	**145 848**	**145 848**

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Kapitał według ewidencji księgowej	**78 119**	**78 119**
Przeliczenie kapitałów w związku z hiperinflacją	2 080	2 080
Wartość wykazana w sprawozdaniu finansowym	**80 199**	**80 199**

Wartość, o jaką kapitał podstawowy oraz nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej zostały skorygowane w związku z hiperinflacją została ujęta w pozycji „zysk (strata) z lat ubiegłych" w kapitale własnym.

Pozostałe kapitały rezerwowe	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Utworzony ustawowo	42 550	42 550
Utworzony zgodnie ze statutem / umową, ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość z tytułu aktualizacji wyceny	4 241	4 244
Zyski (straty) aktuarialne	(4 135)	(3 039)
Płatności w formie akcji	7 171	7 171
Pozostałe	1 529	1 526
Ogółem	**51 356**	**52 452**

Zyski (straty) zatrzymane	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Zyski zatrzymane stanowiące kapitał zapasowy	410	160
Wynik roku bieżącego	321 602	449 835
Ogółem	**322 012**	**449 995**

20. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania

	31.12.2018	31.12.2017
Długoterminowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	88 171	45 885
	88 171	**45 885**
Krótkoterminowe		
Kredyty bankowe i pożyczki	9 015	8 694
Naliczone odsetki od kredytów i pożyczek krótkoterminowych	4	4
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33 063	17 683
	42 082	**26 381**
Ogółem	**130 253**	**72 266**

20.1 Kredyty bankowe i pożyczki

Na podstawie umowy zawartej w dniu 1 grudnia 2004 roku Budimex SA otrzymał od spółki Ferrovial Infraestructuras SA (obecnie Ferrovial SA) pożyczkę w wysokości 1 500 tysięcy euro, która została udzielona na opłacenie podwyższenia kapitału w spółce Inversora de Autopistas del Levante S.L. Spółka Inversora de Autopistas del Levante S.L. została utworzona w dniu 23 czerwca 2004 roku jako 100% udziałowiec Autopista Madrid Levante Concesionaria Española SA, której przedmiotem działalności jest budowanie, konserwacja i eksploatowanie płatnej autostrady Ocaña – La Roda oraz bezpłatnej drogi szybkiego ruchu A–42, odcinek N301, Atalaya del Cañavate. Zgodnie z warunkami umowy, pożyczka została udzielona na okres 12 miesięcy od dnia jej zawarcia z możliwością przedłużenia tego terminu. W przypadku sprzedaży udziałów w spółce Inversora de Autopistas del Levante S.L. pożyczka stanie się natychmiast wymagalna. Po upływie terminu wymagalności pożyczka zostanie zwrócona wraz z odsetkami ustalonymi w oparciu o roczną stopę EURIBOR+0,75%. W dniu 1 grudnia 2018 roku termin spłaty pożyczki został przedłużony o kolejny rok, a wartość pożyczki została zwiększona o kwotę naliczonych na ten dzień odsetek. Decyzją obu stron z dnia 19 marca 2019 roku pożyczka ma zostać spłacona przez Budimex SA w dniu 22 marca 2019 roku.

Wartość bilansowa pożyczki zbliżona jest do jej wartości godziwej.

Jednocześnie, Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku posiadała zawarte z bankami umowy kredytu w rachunku bieżącym, które na dzień bilansowy nie były wykorzystane.

W okresie objętym sprawozdaniem nie wystąpiło niewywiązanie się ze spłaty kapitału, odsetek lub innych warunków z tytułu powyższej pożyczki. Spółka nie naruszyła warunków umów ani nie renegocjowała warunków dotyczących zobowiązań z tytułu pożyczki przed dniem zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

20.2 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Spółka zawarła umowy leasingu finansowego dotyczące finansowania głównie maszyn i urządzeń technicznych, a także środków transportu. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość netto maszyn i urządzeń technicznych użytkowanych w leasingu finansowym wynosiła 108 490 tysięcy złotych, środków transportu 20 149 tysięcy złotych, a pozostałych środków trwałych 154 tysiące złotych (nota 9). Przedmioty leasingu zostały udostępnione na okresy 48 - 60 miesięcy. Po upływie tych terminów oraz wywiązaniu się ze zobowiązań Spółka ma prawo nabyć niektóre przedmioty leasingu za cenę równą wartości końcowej przedmiotu leasingu. Zabezpieczeniem wykonania części zobowiązań wynikających z umowy jest weksel in blanco wystawiony przez Spółkę wraz z pisemnym upoważnieniem do jego wypełnienia. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu powyższych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto na dzień 31 grudnia 2018 roku wynoszą:

	Minimalne opłaty leasingowe	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
– poniżej 1 roku	36 321	33 063
– od 1 do 5 lat	92 509	88 171
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, ogółem	**128 830**	**121 234**
w tym przyszłe koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	7 596	-
Wartość bieżąca	**121 234**	**121 234**

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiły:

	Minimalne opłaty leasingowe	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
– poniżej 1 roku	19 465	17 683
– od 1 do 5 lat	48 232	45 885
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, ogółem	**67 697**	**63 568**
w tym przyszłe koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	4 129	-
Wartość bieżąca	**63 568**	**63 568**

Spółka ma możliwość dokonania wcześniejszej spłaty pozostałych zobowiązań z tytułu leasingu finansowego. W umowach leasingowych nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę tych zobowiązań.

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Efektywne stopy procentowe na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku oraz były następujące:

	31.12.2018		31.12.2017	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Kredyty bankowe i pożyczki	-	0,60%	-	0,56%
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3,03%	-	3,08%	-

20.3 Zmiany zobowiązań finansowych (pieniężne i niepieniężne)

	01.01.2018	Przepływy pieniężne	Zmiany niepieniężne				31.12.2018
			Wartość majątku trwałego nabytego w leasingu finansowym	Naliczenie i kapitalizacja odsetek	Zmiany różnic kursowych	Inne	
Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	63 568	(25 340)	80 108	2 909	-	(11)	121 234
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu pożyczek	8 698	-	-	50	271	-	9 019
Łącznie zobowiązania z tytułu finansowania	**72 266**	**(25 340)**	**80 108**	**2 959**	**271**	**(11)**	**130 253**

	01.01.2017	Przepływy pieniężne	Zmiany niepieniężne				31.12.2017
			Wartość majątku trwałego nabytego w leasingu finansowym	Naliczenie i kapitalizacja odsetek	Zmiany różnic kursowych	Inne	
Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	38 672	(13 236)	36 631	1 531	-	(30)	63 568
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu pożyczek	9 165	-	-	58	(525)	-	8 698
Łącznie zobowiązania z tytułu finansowania	**47 837**	**(13 236)**	**36 631**	**1 589**	**(525)**	**(30)**	**72 266**

21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	481 305	462 276
Koszty niezafakturowane	678 508	664 046
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	226 054	211 897
Zobowiązania z tytułu rozliczenia konsorcjów	2 511	6 933
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	5 892	5 953
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	245 213	223 676
Pozostałe zobowiązania	2 416	4 467
Zobowiązania ogółem	**1 641 899**	**1 579 248**

Rozliczenia międzyokresowe kosztów	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Koszty niewypłaconych premii	171 647	161 501
Koszty niewykorzystanych urlopów	45 132	39 399
Koszty zakończenia realizowanych kontraktów budowlanych	26 934	21 426
Pozostałe	1 500	1 350
Ogółem	**245 213**	**223 676**

Wszystkie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku ujęte zostały w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż będą rozliczone w trakcie normalnego cyklu operacyjnego Spółki.

Zobowiązania finansowe obejmują zobowiązania z tytułu dostaw i usług, koszty niezafakturowane, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, zobowiązania z tytułu rozliczenia konsorcjów oraz międzyokresowe rozliczenia kosztów z tytułu niewykorzystanych urlopów i premii pracowniczych.

Zobowiązania niefinansowe obejmują zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych, międzyokresowe rozliczenia kosztów z tytułu kosztów zakończenia budów oraz pozostałe zobowiązania.

22. Podatek dochodowy

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**31.12.2018**	**31.12.2017**
– przypadające do realizacji po upływie 12 miesięcy	103 567	92 699
– przypadające do realizacji w ciągu 12 miesięcy	363 189	387 223
Ogółem	**466 756**	**479 922**
Kompensata	(144 731)	(119 773)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	**322 025**	**360 149**

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**31.12.2018**	**31.12.2017**
– przypadająca do uregulowania po upływie 12 miesięcy	21 211	13 671
– przypadająca do uregulowania w ciągu 12 miesięcy	123 520	106 102
Ogółem	**144 731**	**119 773**
Kompensata	(144 731)	(119 773)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	**-**	**-**

Zmiany stanu netto odroczonego podatku dochodowego przedstawiają się w sposób następujący:

	2018	**2017**
Stan na początek roku	**360 149**	**400 046**
Uznanie / (obciążenie) wyniku finansowego	(38 381)	(40 260)
Uznanie / (obciążenie) pozostałych całkowitych dochodów	257	363
Stan na koniec roku	**322 025**	**360 149**

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w oparciu o stawkę 19% dla dodatnich i ujemnych różnic przejściowych dotyczących krajowych składników aktywów i zobowiązań, natomiast dla różnic przejściowych w przypadku pozycji dotyczących jednostek działających za granicą – w oparciu o stawki podatkowe kraju będącego podstawowym środowiskiem gospodarczym, w którym działa jednostka oraz reguluje zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Na dzień 31 grudnia 2018 ujemne różnice przejściowe, w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku wynosiły 12 699 tysięcy złotych (wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego odpowiednio 2 413 tysięcy złotych) i dotyczyły odpisów aktualizujących wartość należności.

Na dzień 31 grudnia 2017 ujemne różnice przejściowe, w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku wynosiły 28 tysięcy złotych (wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego odpowiednio 5 tysięcy złotych) i dotyczyły odpisów aktualizujących wartość należności.

	2018	**2017**
Podatek dochodowy bieżący	36 781	57 615
Podatek odroczony	38 381	40 260
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego	**75 162**	**97 875**

Podatek dochodowy bieżący	**2018**	**2017**
Zysk (strata) brutto	396 764	547 710
Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów):	(228 648)	(273 223)
– *trwałe różnice pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania*	*(23 254)*	*(45 265)*
– *przejściowe różnice między zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania*	*(189 436)*	*(212 151)*
– *inne różnice*	*(15 958)*	*(15 807)*
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	168 116	274 487
Podatek dochodowy według obowiązującej stawki 19%	31 942	52 153
Podatek dochodowy od zysków osiągniętych za granicą	2 821	2 721
Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	2 017	1 744
Korekty podatku dochodowego za poprzednie okresy	1	997
Podatek dochodowy bieżący	**36 781**	**57 615**

Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (według tytułów) przedstawia się w sposób następujący:

	wycena kontraktów budowlanych	leasing	dyskonto kaucji	wycena instrumentów pochodnych	pozostałe	Ogółem
Stan rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 01.01.2017	**54 817**	**8 862**	**3 799**	**479**	**9 736**	**77 693**
Zwiększenia:	**33 429**	**5 133**	**542**	**1 963**	**1 034**	**42 101**
obciążenie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	33 429	5 133	542	1 963	1 034	42 101
Zmniejszenia:	**-**	**-**	**-**	**-**	**(21)**	**(21)**
uznanie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	-	-	-	-	(21)	(21)
Stan rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31.12.2017	**88 246**	**13 995**	**4 341**	**2 442**	**10 749**	**119 773**
Zwiększenia:	**16 406**	**10 644**	**444**	**-**	**-**	**27 494**
obciążenie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	16 406	10 644	444	-	-	27 494
Zmniejszenia:	**-**	**-**	**-**	**(1 596)**	**(940)**	**(2 536)**
uznanie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	-	-	-	(1 596)	(940)	(2 536)
Stan rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31.12.2018	**104 652**	**24 639**	**4 785**	**846**	**9 809**	**144 731**

Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem Spółki różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty uzyskanej przy zastosowaniu średniej ważonej stawki podatku:

	2018	2017
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	**396 764**	**547 710**
Podatek wyliczony według stawek krajowych	75 385	104 065
Różnice w opodatkowaniu dochodów zagranicznych	(492)	(554)
Korekty podatku dochodowego za poprzednie okresy	1	997
Podatkowe skutki trwałych różnic pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania	(4 418)	(8 600)
Wykorzystanie uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych lub ujemnej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	(76)
Ujemne różnice przejściowe, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie rozpoznano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 413	5
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku od działalności przemysłowej i handlowej w Niemczech	2 928	2 038
Inne	(655)	-
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego	**75 162**	**97 875**
Efektywna stawka podatkowa	*18,94%*	*17,87%*

Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (według tytułów) przedstawia się w sposób następujący:

	wycena kontraktów budowlanych	rezerwa na straty na kontraktach	koszty kontraktów związane z przychodami przyszłych okresów	rezerwa na koszty niezafakturo - wanych usług	rezerwa na naprawy gwarancyjne	inne rezerwy na zobowiązania	rezerwa na premie	odpisy aktualizujące należności	rezerwa na niewyko- rzystane urlopy	rezerwa na odprawy emerytalno- rentowe dla pracowników	pozostałe	Ogółem
Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 01.01.2017	**177 938**	**76 026**	**44 531**	**40 242**	**49 236**	**36 575**	**26 695**	**12 616**	**6 593**	**1 211**	**6 076**	**477 739**
Zwiększenia:	**-**	**-**	**38 172**	**13 614**	**9 427**	**-**	**3 240**	**-**	**510**	**469**	**1 565**	**66 997**
uznanie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	-	-	38 172	13 614	9 427	-	3 240	-	510	106	1 565	**66 634**
różnice przejściowe odniesione w inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	-	-	-	-	363	-	**363**
Zmniejszenia:	**(32 332)**	**(31 401)**	**-**	**-**	**-**	**(786)**	**-**	**(253)**	**-**	**-**	**(42)**	**(64 814)**
obciążenie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	(32 332)	(31 401)	-	-	-	(786)	-	(253)	-	-	(42)	(64 814)
Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31.12.2017	**145 606**	**44 625**	**82 703**	**53 856**	**58 663**	**35 789**	**29 935**	**12 363**	**7 103**	**1 680**	**7 599**	**479 922**
Zwiększenia:	**-**	**-**	**17 983**	**-**	**10 548**	**13 838**	**1 724**	**209**	**953**	**454**	**358**	**46 067**
uznanie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	-	-	17 983	-	10 548	13 838	1 724	209	953	197	358	**45 810**
różnice przejściowe odniesione w inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	-	-	-	-	257	-	**257**
Zmniejszenia:	**(42 360)**	**(14 408)**	**-**	**(585)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(1 880)**	**(59 233)**
obciążenie wyniku finansowego z tyt. zmiany stanu różnic przejściowych	(42 360)	(14 408)	-	(585)	-	-	-	-	-	-	(1 880)	(59 233)
Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31.12.2018	**103 246**	**30 217**	**100 686**	**53 271**	**69 211**	**49 627**	**31 659**	**12 572**	**8 056**	**2 134**	**6 077**	**466 756**

23. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Pracownicy Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku korzystali z odpraw emerytalno-rentowych. Odprawy emerytalno-rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru nagrody z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika.

Obowiązek wypłaty odpraw emerytalno-rentowych zwykle naraża Spółkę na ryzyko aktuarialne obejmujące:

Ryzyko stopy procentowej - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przy pomocy stopy dyskonta określonej przez odniesienie do poziomu rentowności dostępnych na rynku obligacji skarbowych, jako że w Polsce nie występują wysoce płynne obligacje komercyjne o niskim stopniu ryzyka. Spadek oprocentowania obligacji powoduje zwiększenie zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych.

Ryzyko wynagrodzeń - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przez odniesienie do przyszłego poziomu wynagrodzeń pracowników Spółki. Wobec tego wzrost wynagrodzeń pracowników spowoduje zwiększenie wartości zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych.

Ryzyko długowieczności - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przez odniesienie do najlepszych szacunków śmiertelności pracowników w okresie zatrudnienia. Zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia pracowników spowoduje wzrost wartości zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych.

Ryzyko zmiany wieku emerytalnego - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się w oparciu o obowiązujący w Polsce wiek emerytalny. W przypadku podniesienia wieku emerytalnego bieżąca wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych spadnie.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	31.12.2018	31.12.2017
Odprawy emerytalno-rentowe, w tym:	**11 230**	**8 842**
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień sprawozdawczy	11 230	8 842
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	**11 230**	**8 842**
w tym:		
– część długoterminowa	*10 108*	*7 857*
– część krótkoterminowa	*1 122*	*985*

Główne przyjęte założenia aktuarialne (w tabeli poniżej podano zakresy stóp przyjętych przez aktuariusza):

	31.12.2018	31.12.2017
Stopa dyskonta	1,80% – 2,65%	1,81% – 2,98%
Przewidywana inflacja	2,9% – 3,2%	(0,9%) – 2,5%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	3,30% – 6,70%	6,00% – 6,50%

Założenia odnośnie śmiertelności zostały przyjęte na podstawie opublikowanych przez GUS Polskich Tablic Trwania Życia 2016.

Ostatnia wycena została wykonana przez niezależnego aktuariusza na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych ujęte zostały w poniższej tabeli:

	2018	2017
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	**8 842**	**6 373**
Koszty odsetek	227	153
Koszty zatrudnienia	1 148	719
Wypłacone świadczenia	(340)	(315)
(Zyski) / straty aktuarialne, w tym wynikające z:	**1 353**	**1 912**
- zmiany założeń	*416*	*2 033*
- inne	*937*	*(121)*
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	**11 230**	**8 842**

Obciążenia rachunku wyników z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych przedstawiają się następująco:

	2018	2017
Koszty zatrudnienia	1 148	719
Koszty odsetek	227	153
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat - koszty ogólnego zarządu (nota 31)	**1 375**	**872**
(Zyski) / straty aktuarialne do ujęcia w okresie	1 353	1 912
(Zyski) / straty ujęte w innych całkowitych dochodach	**1 353**	**1 912**

Analiza wrażliwości

Znaczące założenia aktuarialne przyjęte przy obliczaniu zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych obejmują stopę dyskonta, prognozowany wzrost wynagrodzeń oraz rotację pracowników.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Wzrost założonej stopy dyskonta o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 265 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej stopy dyskonta o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 559 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na zmiany stopy wzrostu wynagrodzeń

Wzrost założonej stopy wzrostu wynagrodzeń o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 478 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej stopy wzrostu wynagrodzeń o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 232 tysiące złotych.

Analiza wrażliwości na zmiany rotacji pracowników

Wzrost założonej rotacji pracowników o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 388 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej rotacji pracowników o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 710 tysięcy złotych.

Powyższa analiza wrażliwości nie musi być reprezentatywnym przedstawieniem faktycznych zmian wysokości zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych. Jest mało prawdopodobne, by zmiany poszczególnych założeń występowały w izolacji od innych, ponieważ niektóre założenia mogą być skorelowane.

Metody ani założenia wykorzystywane do przygotowania analizy wrażliwości nie zmieniły się istotnie w porównaniu do roku ubiegłego.

24. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia

Długoterminowe rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia	31.12.2018	31.12.2017
Naprawy gwarancyjne		
stan na początek okresu	**219 909**	**180 765**
utworzenie	94 386	80 263
rozwiązanie:	(42 524)	(41 119)
- aktualizacja wyceny rezerwy	(17 996)	(9 746)
- przeniesienie do krótkoterminowych	(24 528)	(31 373)
Pozostałe rezerwy długoterminowe, razem	**271 771**	**219 909**

Krótkoterminowe rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia	31.12.2018	31.12.2017
Sprawy sądowe		
stan na początek okresu	**23 550**	**23 565**
utworzenie	411	2 502
rozwiązanie	(980)	(2 512)
inne	3	(5)
stan na koniec okresu	**22 984**	**23 550**
Naprawy gwarancyjne		
stan na początek okresu	**95 237**	**84 191**
przeniesienie z długoterminowych	24 528	31 373
wykorzystanie	(20 782)	(20 327)
stan na koniec okresu	**98 983**	**95 237**
Rezerwy na kary / odszkodowania		
stan na początek okresu	**39 027**	**49 784**
utworzenie	21 021	1 575
rozwiązanie	(7 086)	(12 332)
stan na koniec okresu	**52 962**	**39 027**
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe, razem	**174 929**	**157 814**

Utworzenie / (odwrócenie) rezerw na sprawy sądowe i odszkodowania zostało ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych (nota 32), natomiast utworzenie / (odwrócenie) rezerw na naprawy gwarancyjne w kosztach operacyjnych.

Najbardziej istotne sprawy sądowe, których Spółka jest stroną, zostały opisane w punkcie 5.7 sprawozdania z działalności za rok 2018.

25. Kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów wycenianych przez Spółkę zgodnie z metodą zaawansowania realizacji umowy o usługę budowlaną.

Wybrane dane finansowe:

	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa		
– wycena kontraktów budowlanych (nota 29)	552 306	472 740
Zobowiązania		
– wycena kontraktów budowlanych (nota 29)	583 918	767 855
– rezerwa na straty na kontraktach budowlanych	159 036	234 876
– otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty (nota 26)	370 474	665 887

Wartość godziwa wyceny kontraktów budowlanych jest zbliżona do jej wartości bilansowej.

26. Przychody przyszłych okresów

Przychody przyszłych okresów obejmują:

	31.12.2018	31.12.2017
Otrzymane zaliczki w ramach realizowanych kontraktów (nota 25)	370 474	665 887
Pozostałe	7 991	5 957
Ogółem	**378 465**	**671 844**

Wszystkie zaliczki otrzymane i pozostałe przychody przyszłych okresów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku zostały ujęte w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż zostaną rozliczone w trakcie normalnego cyklu operacyjnego Spółki.

27. Kaucje z tytułu umów o budowę

	31.12.2018	31.12.2017
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	79 665	54 685
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	47 191	46 306
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	**126 856**	**100 991**
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	213 836	192 314
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	205 048	207 272
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	**418 884**	**399 586**

Kaucje z tytułu umów o budowę o okresie zapłaty powyżej jednego roku podlegają dyskontowaniu i są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości bieżącej. Poniższe zestawienie wskazuje skutki dyskontowania ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat Spółki za poszczególne okresy. Podane kwoty dyskonta obniżają odpowiednio wartość nominalną należności i zobowiązań z tytułu kaucji. Ponadto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej rozpoznany jest podatek odroczony od podanych kwot wyliczony według obowiązującej w Polsce stawki podatkowej 19% oraz od efektu zmiany wartości dyskonta w rachunku zysków i strat.

	31.12.2018	31.12.2017
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	4 164	2 997
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	25 187	22 851

Dyskonto ujęte w rachunku zysków i strat:

	2018	2017
Pomniejszenie przychodów ze sprzedaży	(2 432)	(2 018)
Pomniejszenie kosztu sprzedanych usług	11 551	11 565
Ogółem korekta marży brutto	**9 119**	**9 547**
Korekta przychodów / (kosztów) finansowych (nota 33)	(7 950)	(8 205)
Podatek odroczony rozpoznany od powyższych korekt	(222)	(255)
Wpływ netto na rachunek zysków i strat	**947**	**1 087**

Wartość godziwa kaucji zatrzymanych zarówno przez odbiorców, jak i przez dostawców jest zbliżona do ich wartości bilansowej.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość kaucji zatrzymanych przez odbiorców	31.12.2018	31.12.2017
stan na początek okresu	**3 429**	**4 445**
Zwiększenia	-	270
Zmniejszenia:	(880)	(1 286)
- spłata należności przez dłużników	(602)	(1 121)
- spisane należności	(278)	(165)
Stan odpisów aktualizujących wartość kaucji na koniec okresu	**2 549**	**3 429**

28. Przychody z tytułu umów z klientami

Spółka prowadzi działalność tylko w jednym segmencie - budowlanym.

Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale na kategorie

Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

Rodzaj usług	2018	2017
Przychody ze sprzedaży robót budowlano-montażowych	6 745 484	5 786 248
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	43 052	34 824
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	8 332	3 787
Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	**6 796 868**	**5 824 859**

Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rejonu geograficznego wyglądały następująco:

Kraj	2018	2017
Polska	6 546 150	5 640 511
Niemcy	175 880	175 491
Pozostałe kraje UE	74 838	8 857
Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	**6 796 868**	**5 824 859**

Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów podzielone według rodzajów obiektów przedstawiały się następująco:

Rodzaj obiektów	2018	2017
Lądowo-inżynieryjne	3 150 060	2 957 807
Kolejowe	615 452	222 320
Kubaturowe, w tym:	2 979 972	2 606 121
- niemieszkaniowe	2 266 989	*1 798 103*
- mieszkaniowe	712 983	*808 018*
Pozostałe	51 384	38 611
Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	**6 796 868**	**5 824 859**

29. Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami

Termin wypełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia a stosowane terminy płatności

Kontrakty budowlane są finansowo rozliczane z inwestorami w następujący sposób:

- w trakcie realizacji prac - częściowo zgodnie z postępem robót, najczęściej w okresach miesięcznych w oparciu o dokumenty rozliczeniowe potwierdzające wykonanie określonych robót oraz innych zobowiązań umownych (przejściowe świadectwa płatności, protokoły odbiorów częściowych, faktury częściowe), oraz
- po zakończeniu realizacji prac - na podstawie dokumentów końcowych (protokół odbioru końcowego, faktura końcowa), potwierdzających zakończenie realizacji prac oraz wypełnienie zobowiązań kontraktowych wymaganych do rozliczenia końcowego.

Terminy płatności za wykonane przez Spółkę usługi budowlane wynoszą najczęściej 30 dni, z tym zastrzeżeniem, że na niektórych kontraktach Spółka uzyskuje finansowanie przed rozpoczęciem prac w formie zaliczek, które są rozliczane sukcesywnie fakturami częściowymi oraz fakturą końcową.

W 2018 roku nie zostały ujęte przychody z tytułu umów z klientami, dla których zobowiązania do wykonania świadczenia zostały spełnione w poprzednich okresach sprawozdawczych.

W trakcie 2018 roku nie wystąpiły korekty przychodów, które miałyby wpływ na aktywa lub zobowiązania z tytułu umów z klientami, a które wynikałyby ze zmiany sposobu pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania lub ze zmiany umowy.

	01.01.2018	Zmiana wyceny kontraktów	Przychody ujęte w 2018 roku uwzględnione w saldzie zobowiązań na 31.12.2017	Zmiana okresu, w którym prawo do wynagrodzenia staje się bezwarunkowe	31.12.2018
Wycena kontraktów budowlanych	472 740	552 306		(472 740)	552 306
Aktywa z tytułu umów z klientami	**472 740**	**552 306**		**(472 740)**	**552 306**
Wycena kontraktów budowlanych	767 855	(19 623)	(164 314)		583 918
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	**767 855**	**(19 623)**	**(164 314)**		**583 918**

	01.01.2017	Zmiana wyceny kontraktów	Przychody ujęte w 2017 roku uwzględnione w saldzie zobowiązań na 31.12.2016	Zmiana okresu, w którym prawo do wynagrodzenia staje się bezwarunkowe	31.12.2017
Wycena kontraktów budowlanych	290 016	472 740	-	(290 016)	472 740
Aktywa z tytułu umów z klientami	**290 016**	**472 740**	**-**	**(290 016)**	**472 740**
Wycena kontraktów budowlanych	937 634	109 716	(279 495)	-	767 855
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	**937 634**	**109 716**	**(279 495)**	**-**	**767 855**

Pozostałe do realizacji zobowiązania do wykonania świadczenia

Łączna kwota ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec okresu sprawozdawczego, do zrealizowania:	31.12.2018	31.12.2017
- do 1 roku	6 226 180	6 482 348
- powyżej 1 roku	3 844 857	3 658 291
Razem	**10 071 037**	**10 140 639**

30. Koszty według rodzaju

	2018	2017
Amortyzacja, w tym:	45 499	34 269
– rzeczowych aktywów trwałych (nota 9)	*40 238*	*29 089*
– nieruchomości inwestycyjnych (nota 10)	*128*	*134*
– wartości niematerialnych (nota 12)	*5 133*	*5 046*
Koszty świadczeń pracowniczych (nota 31)	854 728	754 423
Zużycie materiałów i energii	2 127 865	1 640 270
Usługi obce	3 661 785	2 942 508
Podatki i opłaty	6 380	5 972
Koszty reklamy i wydatki reprezentacyjne	6 408	4 659
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	17 284	11 409
Zmiana stanu rezerwy na straty na kontraktach budowlanych (nota 25)	(75 840)	(165 270)
Inne koszty rodzajowe	(114 999)	123 469
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(11 098)	(10 722)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(206 328)	(194 220)
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	-	-
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-	-
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	**6 311 684**	**5 146 767**
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	2 049	1 377
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	**6 313 733**	**5 148 144**

31. Koszty świadczeń pracowniczych

	2018	2017
Koszty wynagrodzeń, w tym m.in.:	**707 852**	**628 802**
– koszty świadczeń emerytalno-rentowych (nota 23)	*1 375*	*872*
– koszty płatności w formie akcji (nota 37)	*2 735*	*2 560*
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	*4 657*	*3 297*
Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, w tym m.in.:	**146 876**	**125 621**
– koszty ubezpieczeń społecznych	*96 612*	*96 612*
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	*644*	*511*
Ogółem koszty świadczeń pracowniczych ujęte w kosztach rodzajowych (nota 30)	**854 728**	**754 423**

32. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	**2018**	**2017**
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	2 973	6 054
Odwrócenie odpisów aktualizujących, w tym:	1 502	4 141
– należności (w wyniku spłaty należności przez dłużników) (nota 16, 27)	*1 502*	*4 073*
– zapasów (w wyniku sprzedaży) (nota 17)	-	*68*
Rozwiązanie rezerw, w tym:	8 066	14 844
– na sprawy sądowe (nota 24)	*980*	*2 512*
– na kary i odszkodowania (nota 24)	*7 086*	*12 332*
Otrzymane kary / odszkodowania	28 972	24 533
Odpis przedawnionych zobowiązań	2 759	2 656
Zysk z pochodnych instrumentów finansowych (nota 15.1)	549	2 687
Pozostałe	347	769
Ogółem	**45 168**	**55 684**

Pozostałe koszty operacyjne	**2018**	**2017**
Odpisy aktualizujące, w tym:	17 200	2 683
– należności (nota 16, 27)	*16 151*	*2 683*
– zapasy (nota 17)	*862*	-
– rzeczowy majątek trwały (nota 9)	*187*	-
Utworzenie rezerw, w tym:	21 432	4 077
– na sprawy sądowe (nota 24)	*411*	*2 502*
– na kary i odszkodowania (nota 24)	*21 021*	*1 575*
Wypłacone odszkodowania i kary umowne	7 655	13 216
Opłaty sądowe i egzekucje, koszty postępowania sądowego	1 182	702
Przekazane darowizny	1 844	1 012
Pozostałe	445	1 805
Ogółem	**49 758**	**23 495**

33. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe	2018	2017
Przychody odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	16 855	23 737
– od lokat bankowych oraz środków na rachunkach bankowych	*10 103*	*17 344*
– od udzielonych pożyczek (nota 15.2)	*4 592*	*3 040*
– od nabytych obligacji (nota 15.3)	*2 160*	*3 353*
Pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	4 771	4 863
– przychody odsetkowe z tytułu otrzymanych skont i za zwłokę	*4 771*	*4 861*
– odsetki z pozostałych tytułów	-	*2*
Zysk ze zbycia udziałów w spółkach zależnych (nota 14)	76 991	-
Dywidendy i udziały w zyskach	72 839	51 686
Pozostałe	1	25
Ogółem	**171 457**	**80 311**

Koszty finansowe	2018	2017
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	2 959	1 589
– z tytułu otrzymanych pożyczek, kredytów i innych zewnętrznych źródeł finansowania	*50*	*58*
– z tytułu umów leasingowych	*2 909*	*1 531*
Pozostałe koszty odsetkowe, w tym:	1 042	2 080
– odsetki zapłacone dostawcom za zwłokę oraz z tytułu skont	*648*	*1 806*
– inne odsetki	*394*	*274*
Aktualizacja udziałów w spółkach zależnych (nota 14)	682	-
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę (nota 27)	7 950	8 205
Koszty prowizji i gwarancji bankowych	22 943	23 754
Ujemne różnice kursowe	148	42
Pozostałe	88	893
Ogółem	**35 812**	**36 563**

34. Zysk / (strata) na akcję

Podstawowy

Podstawowy zysk / (strata) na akcję wyliczany jest jako iloraz zysku / (straty) netto oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku (nota 19).

	2018	2017
Zysk / (strata) netto	321 602	449 835
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	25 530 098	25 530 098
Podstawowy zysk / (strata) na akcję (w zł na jedną akcję)	**12,60**	**17,62**

Rozwodniony

Rozwodniony zysk / (strata) na akcję w obu okresach był równy podstawowemu zyskowi na akcję, ponieważ nie wystąpiły instrumenty powodujące rozwodnienie.

35. Dywidenda na akcję

W dniu 7 czerwca 2018 roku Spółka dokonała wypłaty dywidendy w kwocie 449 585 tysięcy złotych, na którą przeznaczono jednostkowy zysk netto za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, tj. 17,61 złotych brutto na jedną akcję.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku Zarząd Budimex SA nie podjął uchwały w sprawie rekomendacji podziału zysku za 2018 rok.

36. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Pozostałe korekty w działalności operacyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmują następujące pozycje:

	2018	2017
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	1 477	12
Koszty premii opcyjnej	-	759
Pozostałe	18	27
Ogółem	**1 495**	**798**

Transakcje niepieniężne

W 2018 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmowały zwiększenia aktywów trwałych o wartości 80 108 tysięcy złotych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

W 2017 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmowały zwiększenia aktywów trwałych o wartości 36 631 tysięcy złotych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

37. Płatności w formie akcji

Ferrovial SA, jednostka dominująca najwyższego stopnia, prowadzi program przyznania bezpłatnych akcji, który jest klasyfikowany jako transakcja płatności w formie akcji rozliczana w instrumentach kapitałowych.

W ramach programu członkom Zarządu Budimex SA i wyższej kadrze kierowniczej corocznie przyznawane są akcje Ferrovial SA, których ostateczne rozliczenie następuje po 3 latach od dnia przyznania i jest ograniczone poniższymi warunkami:

- pozostanie w spółce przez okres trzech lat począwszy od daty sformalizowania programu, z wyjątkiem określonych sytuacji nadzwyczajnych,
- osiągnięcie we wspomnianym okresie określonych wskaźników dotyczących przepływów z działalności oraz relacji między wynikiem operacyjnym brutto i aktywami produkcyjnymi netto,
- poziom wskaźników wymagany do otrzymania całkowitej lub proporcjonalnej liczby akcji ustalany jest corocznie.

Łączna wartość godziwa usług ujęta w pozostałych kapitałach rezerwowych na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 7 171 tysięcy złotych. Łączna wartość godziwa ujęta w zobowiązaniach na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 9 995 tysięcy złotych, a dzień 31 grudnia 2017 roku 7 260 tysięcy złotych.

Na podstawie umowy zawartej z Grupą Ferrovial w 2014 roku, Budimex SA zobowiązał się pokrywać koszty programu w odniesieniu do transzy instrumentów przyznanych w roku 2014 i latach kolejnych. Tym samym wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników, związana z instrumentami przyznanymi w latach 2014-2018 została zaklasyfikowana jako zobowiązania (drugostronnie jako koszt).

Szczegóły dotyczące przyznania akcji od początku istnienia programu przedstawia poniższa tabela:

Rok	Ilość początkowo przyznanych akcji	Dzień przyznania	Wartość godziwa 1 akcji na dzień przyznania (zł)	Osiągnięcie określonych wyników finansowych	Koszt przyznanych akcji
2018	37 300	15-02-2018	71,72	100%	2 735
2017	38 150	15-02-2017	74,00	100%	2 560

Koszt przyznanych akcji za rok 2018 został obliczony jako 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2018 roku.

Koszt przyznanych akcji za rok 2017 to 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2014 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku.

W lutym 2018 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2015 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 34 243 akcje Ferrovial SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości przyznanej pierwotnie ze względu na późniejsze korekty.

38. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z podmiotami powiązanymi zawarte w 2018 i 2017 roku oraz wysokość nierozliczonych sald należności i zobowiązań z tymi podmiotami na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku zostały zaprezentowane poniżej.

	Należności		Zobowiązania	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	1 490	20 679	33 333	73 553
Podmioty zależne	145 865	105 478	20 689	106 756
Podmioty stowarzyszone	289	289	121	175
Podmioty współkontrolowane	4 891	3 754	696	682
Inne spółki powiązane*	14	11	-	-
Ogółem	**152 549**	**130 211**	**54 839**	**181 166**

	Pożyczki udzielone		Pożyczki otrzymane	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	-	-	9 019	8 698
Podmioty zależne	14 324	13 217	-	-
Podmioty stowarzyszone	74 145	62 451	-	-
Ogółem	**88 469**	**75 668**	**9 019**	**8 698**

	Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz pozostałe przychody operacyjne		Zakup produktów i usług	
	2018	2017	2018	2017
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	158	856	43 312	45 522
Podmioty zależne	713 728	388 335	114 395	111 757
Spółki stowarzyszone	2 004	1 068	354	599
Podmioty współkontrolowane	2 200	1 232	-	2
Inne spółki powiązane*	-	-	-	-
Ogółem transakcje z podmiotami powiązanymi	**718 090**	**391 491**	**158 061**	**157 880**

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	2018	2017	2018	2017
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	-	-	50	58
Podmioty zależne	73 439	52 462	-	-
Spółki stowarzyszone	3 991	2 264	-	-
Podmioty współkontrolowane	2	-	-	-
Ogółem transakcje z podmiotami powiązanymi	**77 432**	**54 726**	**50**	**58**

*) Inne spółki powiązane uwzględniają również podmioty, na które znacząco wpływa lub posiada w nich znaczącą ilość głosów członek kluczowego personelu kierowniczego Spółki albo jego bliski członek rodziny.

Transakcje z podmiotami powiązanymi zawierane były na warunkach rynkowych.

W powyższej tabeli w pozycji „Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)" zostały zaprezentowane dane liczbowe dotyczące transakcji ze spółkami z Grupy Ferrovial: Ferrovial Agroman SA, w tym również z Ferrovial Agroman SA Oddział w Polsce oraz innymi: Cintra Infraestructuras SA, Cadagua SA oraz Cadagua SA Oddział w Polsce.

W dniu 29 października 2012 roku Budimex SA zawarł z Ferrovial Agroman SA umowę warunkową na wsparcie w zakresie know – how operacyjnego, racjonalizacji procesów i procedur w kluczowych obszarach działalności budowlanej, inwestycyjnej i zarządczej. Wynagrodzenie z tytułu umowy zostało ustalone jako 0,5% wartości rocznych przychodów ze sprzedaży Grupy Budimex pomniejszonej o przychody ze sprzedaży spółki Budimex Nieruchomości Sp. z o.o., przy czym umowa określała, że do czasu potwierdzenia prawidłowości wyceny ceny transakcyjnej przez władze fiskalne Polski i Hiszpanii, w postaci zatwierdzenia umowy BAPA, Budimex SA będzie uiszczał na rzecz Ferrovial Agroman SA opłatę pomniejszoną o 25%.

W roku 2017 na mocy Aneksu nr 1 do umowy z dnia 29 października 2012 dokonano spłaty zaległych 25% wynagrodzenia za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku w wysokości 28 796 tysięcy złotych, pomimo braku uzyskania zatwierdzenia umowy BAPA.

W dniu 28 marca 2017 roku podpisano nową umowę, która obowiązuje od 1 stycznia 2017 roku przez kolejne 5 lat. Zasady ustalania wynagrodzenia pozostały niezmienione, wynagrodzenie uiszczane jest w pełnej kwocie pomimo braku zatwierdzenia umowy BAPA. W związku z realizacją tych umów Budimex SA poniósł w roku 2018 koszty w wysokości 34 210 tysięcy złotych natomiast w roku 2017 koszty w łącznej wysokości 29 357 tysięcy złotych.

Ponadto, Budimex SA zawarł z Ferrovial Agroman SA umowy, na mocy których Ferrovial świadczy usługi na rzecz Spółki w zakresie utrzymania i rozwoju systemów informatycznych oraz oddelegowania personelu. W związku z realizacją tych umów w roku 2018 Budimex SA poniósł koszty w wysokości odpowiednio 5 709 tysięcy złotych oraz 5 220 tysięcy złotych, natomiast w roku 2017 w wysokości odpowiednio 4 183 tysiące złotych oraz 5 601 tysięcy złotych.

39. Wynagrodzenie kluczowych członków kadry kierowniczej

Zarząd

Łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA w 2018 roku wyniosła 12 423 tysiące złotych (w tym 4 278 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania z roku 2017), z czego kwota 11 052 tysiące złotych obciążyła koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążyła koszty spółek zależnych.

W 2017 roku łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA wyniosła 12 092 tysięcy złotych (w tym 4 066 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania z roku 2016), z czego kwota 10 781 tysięcy złotych obciążyła koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążyła koszty spółek zależnych.

Wynagrodzenia Członków Zarządu w roku 2018 kształtowały się następująco:

Dariusz Blocher	2 523 tysięcy złotych
Fernando Pascual Larragoiti	1 867 tysięcy złotych
Artur Popko	1 694 tysiące złotych
Henryk Urbański	1 371 tysięcy złotych
Cezary Mączka	1 289 tysięcy złotych
Marcin Węgłowski	1 283 tysięcy złotych
Jacek Daniewski	1 259 tysięcy złotych
Radosław Górski	1 137 tysięcy złotych

Dodatkowo, oprócz kwot zaprezentowanych powyżej, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku oszacowane koszty płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA dotyczące Zarządu Spółki wyniosły 2 071 tysięcy złotych (z czego kwota 1 842 tysięcy złotych obciążyła koszty Budimeksu SA, pozostała kwota wynagrodzeń obciążyła koszty spółek zależnych) i kształtowały się następująco:

Dariusz Blocher	793 tysięcy złotych
Henryk Urbański	229 tysięcy złotych
Fernando Pascual Larragoiti	225 tysięcy złotych
Artur Popko	201 tysięcy złotych
Radosław Górski	163 tysięcy złotych
Jacek Daniewski	156 tysięcy złotych
Marcin Węgłowski	156 tysięcy złotych
Cezary Mączka	148 tysiące złotych

Powyższe koszty składają się z: 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku, 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2018 roku.

W lutym 2018 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2015 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie akcji Ferrovial SA. Ilość akcji faktycznie przyznanych członkom Zarządu Spółki kształtowała się następująco:

Dariusz Blocher	9 000 akcji
Henryk Urbański	3 300 akcji
Fernando Pascual Larragoiti	3 000 akcji
Artur Popko	2 500 akcji

Jacek Daniewski	2 250 akcji
Marcin Węgłowski	2 250 akcji
Radosław Górski	2 100 akcji
Cezary Mączka	1 143 akcje

Wartość rynkowa akcji Ferrovial SA w dniu faktycznego przekazania wynosiła 72,77 złotych.

Prokurenci

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych prokurentom Budimeksu SA w 2018 roku wyniosła 888 tysięcy złotych, natomiast w 2017 roku 816 tysięcy złotych.

Indywidualne wynagrodzenia prokurentów w roku 2018 kształtują się następująco:

Piotr Świecki	888 tysięcy złotych

Dodatkowo, oprócz kwot zaprezentowanych powyżej, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, oszacowane koszty płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA dotyczące prokurenta Spółki – Piotra Świeckiego - wynosiły 114 tysięcy złotych.

W związku ze spełnieniem warunków po upłynięciu trzyletniego okresu nabywania uprawnień przyznanych w 2015 roku, Ferrovial SA przekazał faktycznie 850 akcji prokurentowi Budimex SA, Piotrowi Świeckiemu. Wartość rynkowa akcji Ferrovial SA w dniu faktycznego przekazania wynosiła 72,77 złotych.

Rada Nadzorcza

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych w 2018 roku członkom Rady Nadzorczej wyniosła 1 377 tysięcy złotych (1 284 tysięcy złotych w 2017 roku).

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Budimeksu SA w roku 2018 wynosiły:

Marek Michałowski	219 tysiące złotych
Marzenna Anna Weresa	172 tysiące złotych
Igor Chalupec	149 tysięcy złotych
Piotr Kamiński	149 tysięcy złotych
Alejandro de la Joya Ruiz de Velasco	149 tysięcy złotych
Javier Galindo Hernandez	149 tysięcy złotych
Jose Carlos Garrido-Lestache Rodriguez	138 tysięcy złotych
Janusz Dedo	126 tysięcy złotych
Ignacio Clopes Estela	126 tysięcy złotych

40. Zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia udzielone osobom zarządzającym i nadzorującym

Członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej Spółki oraz ich współmałżonkowie, krewni i powinowaci do drugiego stopnia, przysposobieni lub przysposabiający oraz inne osoby, z którymi są one powiązane osobiście na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów ani gwarancji udzielonych przez Budimex SA oraz jednostki od niego zależne, współzależne i z nim stowarzyszone, jak również nie byli stronami innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz Budimex SA, jednostek od niego zależnych, współzależnych i z nim stowarzyszonych.

41. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2018 roku wyniosły 104 194 tysiące złotych, w tym 97 134 tysiące złotych na nabycie niefinansowych aktywów trwałych. W 2017 roku wyniosły 59 409 tysięcy złotych, w tym 56 055 tysięcy złotych na nabycie niefinansowych aktywów trwałych. W obu okresach nakłady nie dotyczyły inwestycji związanych z ochroną środowiska.

W roku 2019 Spółka przewiduje poniesienie nakładów inwestycyjnych w wysokości około 26 000 tysięcy złotych, w całości na niefinansowe aktywa trwałe. Spółka nie planuje poniesienia nakładów na ochronę środowiska naturalnego.

42. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku umowne zobowiązania inwestycyjne wyniosły 784 tysiące złotych i dotyczyły zakupu sprzętu drogowego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku umowne zobowiązania inwestycyjne wyniosły 51 385 tysięcy złotych i dotyczyły zakupu maszyn kolejowych.

43. Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego

Zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego dotyczą głównie umów, których przedmiotem jest dzierżawa samochodów, wynajem pomieszczeń biurowych oraz dzierżawa/wynajem nieruchomości.

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu niepodlegających rozwiązaniu (nieodwołalnych) umów leasingu operacyjnego wynoszą:

	31.12.2018	31.12.2017
– do 1 roku	33 957	36 057
– od 1 do 5 lat	22 835	25 245
– powyżej 5 lat	109	125
Ogółem	**56 901**	**61 427**
Kwoty opłat leasingowych ujęte w kosztach	48 185	43 134

Ponadto, Spółka wykorzystuje grunty, które otrzymała na podstawie decyzji administracyjnej do wieczystego użytkowania. Szacowane przyszłe opłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntów będą wynosiły:

	31.12.2018	31.12.2017
– do 1 roku	103	129
– od 1 do 5 lat	412	516
– powyżej 5 lat	6 823	8 663
Ogółem	**7 338**	**9 308**
Kwoty opłat za wieczyste użytkowanie ujęte w kosztach	103	140

44. Zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 2 stycznia 2019 roku spółki Budimex A Sp. z o.o. oraz Budimex PPP SA podpisały umowę zbycia ogółu praw i obowiązków związanych z uczestnictwem, odpowiednio, w spółkach Budimex SA Energetyka 2 s.j. oraz Budimex SA Energetyka 3 s.j. na rzecz spółki Budimex Budownictwo Sp. z o.o.

W dniu 19 marca 2019 roku Budimex SA (pożyczkobiorca) wraz z Ferrovial SA (pożyczkodawca) zdecydował, że pożyczka z 1 grudnia 2004 roku udzielona przez Ferrovial SA do Budimeksu SA zostanie spłacona przez Budimex SA w dniu 22 marca 2019 roku.

Do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne istotne zdarzenia, które powinny być ujawnione.

45. Zobowiązania i należności warunkowe

	31.12.2018	31.12.2017
1. Należności warunkowe	**570 435**	**587 855**
1.1. Od jednostek powiązanych	1 693	15 066
- otrzymane gwarancje i poręczenia	-	2 518
- otrzymane weksle jako zabezpieczenie	1 693	2 548
- inne należności warunkowe	-	10 000
1.2. Od pozostałych jednostek	556 742	558 021
- otrzymane gwarancje i poręczenia	552 442	557 169
- otrzymane weksle jako zabezpieczenie	4 300	852
1.3. Inne	12 000	14 768
- pozostałe należności warunkowe	12 000	14 768
2. Zobowiązania warunkowe	**3 622 927**	**3 966 135**
2.1. Na rzecz jednostek powiązanych	326 116	347 754
- udzielone gwarancje i poręczenia	326 116	347 754
2.2. Na rzecz pozostałych jednostek	3 296 811	3 484 000
- udzielone gwarancje i poręczenia	3 284 159	3 470 248
- wystawione weksle jako zabezpieczenie	12 652	13 752
2.3. Inne	-	134 381
- pozostałe zobowiązania warunkowe	-	134 381
Zobowiązania i należności warunkowe razem	**(3 052 492)**	**(3 378 280)**

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na otrzymane gwarancje i poręczenia rzecz Spółki gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Spółki w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów Spółki na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Spółki z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec Spółki. Gwarancje udzielane zleceniodawcom Spółki stanowią alternatywny, w odniesieniu do zatrzymywanych kaucji gwarancyjnych, sposób zabezpieczenia ewentualnych roszczeń zleceniodawców z tytułu realizacji kontraktów budowlanych. Jednocześnie ryzyko dotyczące napraw gwarancyjnych oszacowane przez Zarząd Spółki jako prawdopodobne zostało odpowiednio odzwierciedlone w rezerwie na naprawy gwarancyjne, co zostało opisane w nocie 5 sprawozdania.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec strategicznych dostawców Spółki, natomiast otrzymane weksle ujęte w należnościach warunkowych stanowią zabezpieczenie zapłaty należności przez inwestorów / odbiorców Spółki.

W Budimex SA aktualnie prowadzona jest kontrola celno-skarbowa w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012. Przedmiotem kontroli w szczególności objęte są usługi niematerialne nabywane przez Spółkę, a także transakcja nabycia PNI Sp. z o.o., konsekwencje ogłoszenia upadłości tej spółki i transakcja sprzedaży jej udziałów do Budimex Kolejnictwo SA. Zdaniem Zarządu Budimex SA transakcje zostały rozliczone prawidłowo. Na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie został wydany wynik kontroli.

Pozostałe zobowiązania warunkowe na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmowały między innymi dobrowolne poddanie się egzekucji, stanowiące zabezpieczenie płatności do kwoty 134 381 tysięcy złotych, wymagalne w przypadku nienależytego wykonania obowiązków przez Spółkę, wynikających z umowy kupna udziałów spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. Na dzień 31 grudnia 2018 roku te zobowiązania warunkowe wygasły.

46. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Budimeksie SA na dzień 31 grudnia w 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawiało się następująco:

Grupa zatrudnionych	31.12.2018	31.12.2017
Pracownicy umysłowi	3 584	3 368
Pracownicy fizyczni	2 414	2 001
Zatrudnienie razem	**5 998**	**5 369**

47. Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Spółki

W dniu 23 stycznia 2010 roku Zarząd Budimex SA powziął wiadomość, że nie ziścił się warunek, od którego uzależniona była budowa i eksploatacja autostrady A1 Stryków - Pyrzowice w systemie koncesyjnym zgodnie z umową podpisaną w dniu 22 stycznia 2009 roku pomiędzy Autostradą Południe SA, a Skarbem Państwa. W konsekwencji powyższego nie weszła w życie II faza (dotycząca robót budowlanych) podpisanej w dniu 19 stycznia 2010 roku pomiędzy spółką Budimex SA Ferrovial Agroman SA Sp. J. (poprzednio Budimex Dromex SA Ferrovial Agroman SA Sp. J.), a Autostradą Południe SA umowy na zaprojektowanie i wybudowanie odcinka autostrady A1 Stryków - Pyrzowice. I faza obejmowała prace projektowe o wartości 180 000 tysięcy złotych, których rozpoczęcie nastąpiło w 2009 roku na podstawie umowy wstępnej zawartej pomiędzy Autostradą Południe SA, Budimeksem Dromeksem SA i Ferrovial Agroman SA w dniu 30 maja 2008 roku.

W marcu 2010 roku Zarząd Budimeksu SA powziął informację o braku akceptacji przez Ministerstwo Infrastruktury dokumentacji projektowej wykonywanej przez Spółkę Jawną na rzecz Autostrady Południe SA. W związku z tym faktem, istnieje ryzyko braku odzyskania przez tę spółkę (w której Budimex SA posiada 50% udziałów) pełnej kwoty kosztów realizowanego kontraktu od spółki Autostrada Południe SA, chyba że zostanie wykazane, iż brak płatności od Skarbu Państwa na rzecz Autostrady Południe SA nie wynika z wady dostarczonego przez Spółkę Jawną projektu lub też wady te są konsekwencją wymagań Autostrady Południe SA odmiennych od Skarbu Państwa jako inwestora.

W dniu 21 grudnia 2011 roku Autostrada Południe SA wniosła do sądu pozew przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, domagając się zapłaty kwoty 176 855 tysięcy złotych z tytułu wykonanych prac projektowych, których wykonawcą była Spółka Jawna. W roku 2012 i 2013 miało miejsce częściowe postępowanie dowodowe, słuchanie świadków, a także sporządzona została opinia biegłego sądowego. Autostrada Południe SA zgłosiła wniosek o przygotowanie opinii uzupełniającej, która została wykonana i przekazana stronom w październiku 2014 roku. Opinia wskazuje, że wszystkie etapy prac projektowych, za które powód domaga się zapłaty zostały wykonane, a tym samym, że uwagi poprzedniego biegłego były nieuzasadnione. Następnie w październiku 2015 roku sąd zaakceptował wniosek pozwanego o dopuszczenie przesłuchania kolejnego świadka, w efekcie czego wynikła konieczność sporządzenia dodatkowej opinii biegłego. Opinia uzupełniająca została złożona w sądzie w październiku 2018 roku i jest korzystna dla Autostrady Południe SA. Strony następnie przedstawiły swoje stanowiska do opinii uzupełniającej i obecnie czekają na wyznaczenie przez sąd terminu rozprawy z udziałem biegłego, na której odniesie się on do przedstawionych stanowisk i poruszonych w nich kwestii. Wyznaczenie tej rozprawy jest spodziewane na II kwartał 2019 roku.

Przychody z tytułu realizowanych prac projektowych, rozpoznane w latach ubiegłych z uwzględnieniem przewidywanych ryzyk przez Spółkę Jawną, przypadające na Budimex SA wynosiły 72 505 tysięcy złotych. Spółka Jawna objęła odpisem aktualizującym wartość należności od spółki Autostrada Południe SA, z czego na Budimex SA przypadała kwota 39 850 tysięcy złotych oraz rozpoznała rezerwę stanowiącą zobowiązanie z tytułu odszkodowań dla Autostrady Południe SA, z czego na Budimex SA przypadła kwota 12 655 tysięcy złotych.

W nawiązaniu do postępowania sądowego, opisanego w załączonym sprawozdaniu z działalności, dotyczącego Kontraktu na Rozbudowę Międzynarodowego Portu Lotniczego Warszawa - Okęcie – Budowa Terminala 2, po zawarciu ugody sądowej przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w dniu 8 sierpnia 2018 roku strony zrzekły się wzajemnie wszelkich pozostałych roszczeń objętych postępowaniem przed Sądem Arbitrażowym oraz zniosły wzajemnie koszty postępowania, a zapłata przez PPL na rzecz Konsorcjum obejmowała należności wyłącznie z tytułu zrealizowanych robót i dostaw, w tym z tytułu kwot zatrzymanych. Rozliczenie zawartej ugody dokonane przez Lidera Konsorcjum, spółkę Ferrovial Agroman SA, spowodowało wzrost zysku brutto ze sprzedaży Spółki o 29 506 tysięcy złotych.

Warszawa, 21 marca 2019 roku

Dariusz Blocher	Prezes Zarządu
Jacek Daniewski	Członek Zarządu
Radosław Górski	Członek Zarządu
Cezary Mączka	Członek Zarządu

Artur Popko	Członek Zarządu
Henryk Urbański	Członek Zarządu
Marcin Węgłowski	Członek Zarządu
Grzegorz Fąfara	Główny Księgowy